

ROM

Rom mbal tuku waᅇ Paulusᅇge kuyarna

Yesus nu luka samba mbol kina le yar 27 kinaig le Paulus nu Korinᅇge minmba Rom mbal tuku waᅇ te kuyarna.

Rom tumbraᅇ ta Rom mbal tuku tumbraᅇ sunᅇgo. Paulus nu Romᅇge Kristus tuku mbal kaᅇgernu kambim idusna ta nuᅇ pironᅇge ndin tukulna le nu waᅇ te kuyarmba pilna le nane tugum kina.

Waᅇ te mbolᅇge Paulus nu teᅇenmba tumsingit. Kuate nu purfeᅇnu ndo minmba une fudiᅇmba mata ake kusrewam kumuᅇ kuga. Sine ᅇakmba une ᅇak tukunu sine Kuate am mbolᅇge tiᅇgam kumuᅇ kuga. Ande nu Zu mbal tuku tukul pasa ᅇakmba dubikuwa ta nu abo ᅇak minmba minam kumuᅇ ta Zu mbal nane tukul pasa ta dubikam fugunaig tukunu nane mata une mbal mayok kinaig.

Kasomok mbal nane tukul pasa kugatok minig ta naᅇgine pileᅇganu wam kumumbi dubi ndakinaig tukunu nane mata une mbal mayok kinaig. Ta tuku taᅇgo ᅇakmba Kuate tuku pa tam tuku minig.

Piti ta ᅇgamukᅇge Kuate nu ndin ande wakeina sulumba kiᅇo nuᅇge kukulna le nu taᅇgo tuku une kuramba piya ᅇayonu tumba ail kazrai mbolᅇge kumna. Kile ande nu Kristus tuku kume tuku

sanjri tomba tingate ta Kuate nu tango ta tuku ngamunggal son kanjermba nu tinjeknu ngate.

¹ Ye Paulus Yesus Kristus tuku piro tango tane Rom mbal tuku waje te kuyaret. Ye aposel minam tuku Kuate nu ye tuku nyu te-mayokna sulumba nuje pasa mayenu kukliwam tuku ye madiyahina.

² Kuate tuku pasa mayenu kile prote ta o buk Kuate nu wam ta prowamngat nga nuje tuan tango saningina le dir pasa kuyarke likinaig.

³ Pasa mayenu ta nuje Kinjo nuje tuku. Nu tango mayok kina ta David tuku ndare mbolnge mayok kina.

⁴ Nu Kuate ndon ndindo minnaik ta nu kumna sulumba man abonga tinga Kuate tuku Kinjo minna ta kilimok mayok kina. Kuate tuku Kinjo ta nu singine Sunjo Yesus Kristus.

⁵ Nu ake sinan ye make pilmba aposel minam tuku ye tuku nyu te-mayokna. Kasomok mbal njakmba Kristus tuku pasa ismba son nga dubiwaig le nu tuku nyu tango njakmba ngamuknge sunjokuwa nga nu aposel piro ta ye sina.

⁶ Kuate nu tane kasomok mbal turmba Yesus Kristus tuku mbal minam tuku wikina.

⁷ Tane Romnge mine likade singine Mam Kuate nu tane nuje mbal minam tuku maditingina ta ye tane ndon pasatam prowet. Singine Mam Kuate nu tane tuku kume purmba minit. Nu nale singine Sunjo Yesus Kristus ndon tane make patika ngamunggal wamdus bul sertinguwaik. Son.

Paulus nu Rom kambim tuku wamdusmba minna

⁸ Tane Yesus Kristus tuku son mayede le kilke mbol mbal nakmba isig. Ye ta tuku gare-gareka Yesus Kristus tuku nyu mbolnge yine Mbara tuku nyu te-dunget.

⁹ Ye Kuate tuku piro tanjo minet sulumba nunje Kinjo tuku pasa kukliwam tuku yine wamdus nakmba pilet. Ye pasa satinget te yabri tingge nda ta Kuate nu kila. Ye yabanjet ait nakmba mbolnge tane gilai ndanget.

¹⁰ Kuate nu ndin ande tumyuwa le ye tane tugum prowam tuku nu yabanmba minet. Ye ait kuennu tane tugum prowam tuku tairnget.

¹¹ Ye tane tugum promba Tukul Guwa tuku sangri afu tinggi le tane sangri tinggap nga ye wamdus sunjo nak minet.

¹² Ye pro tane tuku ngamungal son kanjermba ye mata wamdus bul seryuwa le sine nakmba singine ngamungal son manjau mbolnge ngamungal mukuk munju ninje-ninjekube.

¹³ Tira kame, tane ye tuku wamdus te kila palpe. Ye tane Rom mbal tugum prowam tuku ait sunjomba iduset ta wam afunje ye tuku ndin tukulde le ye tane tugum pro ndawet. Ye kasomok mbal afu tugumnge piroken sulumba alonu kanjerken tanjamba ye tane ngamuknge alonu tanjan kanjerkam tuku idusmba tane tugum prowam saket.

¹⁴ Tanjo nakmba pasa mayenu isam tuku piro ta ye tuku wai mbolnge minit. Tumbran sunjo mbolnge minig mbal, yamban mbal, kila sugo nak mbal, kila kugatok mbal nane nakmba pasa mayenu isam tuku ta ye tuku piro.

¹⁵ Ta tuku ye tane Rom mbal mata pasa mayenu tingam tuku wamdus sangrinu pilet.

¹⁶ Ye Kristus tuku pasa mayenu tuku wamdus sungokanu njak minet. Pasa ta tango turkam tuku sanجري njak. Ima nu pasa mayenu ismba Yesus Kristus tuku son ngate ta Kuate nu tango ta tuku muskil te-tiwe tuwit. Ambonnga Zu mbalnge ndo. Kile kasomok mbal turmba.

¹⁷ Pasa mayenu tanje Kuate nu tango tinjeknu kile-mayokkate ndin ta tumsingit ta tejenmba. Ande nu Kuate am mbolnge tinjeknu mayok kinit ta nu Kuate tuku sanجري tomba tingam tuku wam ta mbolnge tugu pilmba ka ngamungal son sanجري tingate ta ndin not. Kuyar pasa wam ta tuku tejenmba sakate.

Tango nane Kuate tuku sanجري tomba tinga nu am mbolnge tinjeknu mayok kinig mbal nanenje ndo abo njak minmba minamngaig ngate.

Habakuk 2.4

Tango tuku mbar manau

¹⁸ Nane Kuate pitaimba manau njaigonu kade sulumba tugusek pasa peumba minig mbal Kuate nu samba mbolnge nane tuku wam njaigonu ta tuku gubra sungo njak minit ta kilimok tumningit.

¹⁹ Kuate tuku manau magenu ta tango kila palm-bim tuku minig. Kuate nu wam njaigonu kade mbal ta tugusemba tumningit le kila pilig.

²⁰ Nu kilke te wakeina le nuje manau kilimok mayok kina le tango nane katesenaig. Nu aganj ndende kile-mayokkina ta sine kanjerka Kuate tuku wam kanjer ndakeg ta kila patikeg. Nu Mbara Sungo Ndindo sanجري njayo minmba minit

ta sine kila mineg. Wam n̄aigonu kade mbal ta nane mata kila minig tukunu nane nan̄gine mbar te-iben̄am kumuŋ kuga.

²¹ Nane kila minig ta nu Mbara Sun̄go Ndindo n̄ga nu tuku nyu te-du ndan̄gade. Nu wam ke likate ta tuku nu gare pasa ande sa ndade. Nane n̄gin̄ngan wam̄dus tumba nane wam̄dus tugusek kugatok ma make sinam̄nge minig.

²² Nane nan̄gine miron̄ payamka sine kila n̄ak mbal n̄ga sakade sulumba nane n̄gin̄ngan mbal ndo mayok kinig.

²³ Nane taŋgo, sar umaŋ, agaŋmor, mbeŋ, kumig tuku agaŋ ta n̄akmba kanunu wakeika agaŋ kame ta mbariŋniŋgig sulumba nane Kuate nu saŋgri sun̄go n̄ak minmba minit ta nane nu idusmba mbariŋ ndade.

²⁴ Nane Kuate pitaide tukunu Kuate nu nane wai kusrekate. Taŋate le nane nan̄gine nzali n̄aigonu dubika wam̄dus kutur sun̄go tuku saŋgri kum-nem̄nge minig. Taŋamba nane nan̄gine nan̄gine n̄garosu kikokam tuku maŋau ke likade.

²⁵ Nane katesek Mbara pitaide ta tuku nane taŋade. Nane yabri wam̄dus dubimba agaŋ ndende Kuateŋge wakeikina ta mbariŋniŋmba minig. Kuate nu agaŋ ndende wakeikina ta nane nu mbariŋ ndade. Nyu te-dun̄gam tuku wam nu mbol̄nge kumba minmba minam tuku minit. Son.

²⁶ Nane taŋamba Kuate pitaide tukunu Kuate nu nane wai kusrekate. Taŋate le nane nzali n̄aigonu kikokam tuku maŋau saŋgri kumnem̄nge minig. Pino kame nane taŋgo ndoŋ minam tuku maŋau ndinok ta mbilmba kiko maŋau ke likade.

27 Tanjo kame nane pino ndoŋ minam tuku maŋau mbilmba tanjo tanjo ndo minam tuku ŋgamuŋgal kunde-kundeniŋgit le kiko maŋau ke likade. Nanjine mbar ta tuku lafunu kumumbi nanjine ŋgarosu mbol prode.

28 Nane Kuate nda kaŋgeranu sukde tukunu Kuate nu nane wai kusrekate. Tanjate le nane ŋginŋan wamdus kutur sunjo tuku saŋgri kum-nemŋge minmba maŋau nda kam tuku ta ke lika minig.

29 Nane tuku mine mbar maŋau kumuŋganu ŋak minig. Nane wam ŋaigonu ke lika afu tuku agaŋ ndende kilam tuku piriride. Nane afu ake sinaŋ piti serniŋmba nane tuku mine maŋau tuku am kikoŋ tiŋgade. Nane afu bale faram idusde sulumba nane ndoŋ kualeyaukade. Nane yabri maŋau kile-mayokka nane afu tuku nyu kile-ibenka miŋge motmotkade.

30 Nane afu waŋe pasa niŋgig sulumba Kuate ka-surde. Nane afu tugumŋge maim-maimka nanjine tumail te-duŋga ŋgarosu payamkade. Nane wam ŋaigonu kitek kam tuku tumtumde sulumba ina mam tuku miŋge pitaikade.

31 Nane wamdus tugusek te ndakade. Afu tuku wam nane ke maye ndade. Nane kume pur maŋau mape maŋau kugatok minig.

32 Maŋau ŋaigonu tanjamba ke likade mbal nane kumam kumuŋ ŋga Kuate nu tukul pilna ta nane kila. Nane kila ta nane wam kame ŋaigonu kusre ndaka kumba minig. Ta ndo kuga. Afuŋge tanjamba kade le kaŋgerka nane kumumbi kade ŋga sakade.

2

Kuate nu tango njakmba pilenjangat

¹ Ne afu mbarde le kanjerka nane mbarde ngate ta ne mata mbar tanan jak tukunu ne manau tambina nane miron ye une jak ngate. Ne tanaka nane mbar te-ibenam tuku ndin tukulmba nane miron pa mbolnje pilit.

² Manau najgonu jakmba kuyarke likit ta tanamba manau kade mbal Kuate nu lafunu ningit. Nu mbar ndate kumumbi kate ta sine kila.

³ Ne wam najgonu tanamba ke likade mbal pilenjmba ne manau ndui ta kate ta Kuate nu pa se nda nga idus ndawa.

⁴ Kuate nu rangun mayenu nu ngan minmba pitik ndo mbar tuku lafunu tine ndakate. Ne Kuate tuku manau mayenu ta mbilmba wamdus mbar ndawa. Nu ne tuku mbar nda kanjeranu suke nda nga idus ndawa. Nu ne ngamungal biye mbila nga tairnga rangun mayenu tinit.

⁵ Ne wamdus karennu pilmba ngamungal biye mbilam mbulit. Nane manau tambina ait sungo tuku ne gubra tam tuku ngirman pilmba minit. Ait ta prowa le Kuate nu tango kumumbi pilengate wam ta kilimok mayok kangat.

⁶ Tango jakmba manau ke likade ta nu kumumba lafunu ningamngat.

⁷ Nane afu samba mbolok nyu kilna abo tugu njayo ndangam tuku ta ndo idusde sulumba wamdus sangrinu pilmba wam magenu ke likade mbal ta Kuate nu abo tugu minmba minam tuku ningamngat.

⁸ Nane afu nanġine nġarosu ndo idusmba tugusek pasa pitaide sulumba maŋau nġaigonu dubikade mbal ta Kuate nu nane tuku gubra sunġo tumba pa sunġo niŋgamnġat.

⁹ Ait ta mbolnġe maŋau nġaigonu ke likade mbal piti kanġermba sinamanzer sunġo tamnġaig. Ambonġa Zu mbal mbolnġe kasomok mbal turmba.

¹⁰ Nane maŋau magenu ke likade mbal nane samba mbolok kilnġa, nyu sunġo, nġamuŋgal mukuk wam ta nġakmba kilamnġaig. Ambonġa Zu mbal mbolnġe kasomok mbal turmba.

¹¹ Kuate nu taŋġo nġakmba mbolnġe maŋau tiŋreknu ndo te-mayokte. Nu ande kusre ndate.

¹² Nane Moses tuku tukul kila minmba wam nġaigonu ke likade mbal nu nane tukul mbolnġe pilenġa pa kumumbi niŋgamnġat. Nane Moses tuku tukul gilai minmba wam nġaigonu ke likade mbal nu tukul pasambi pile ndanġa nanġine mbar maŋaumbi pilenġa pa niŋguwa le nġisikamnġaig.

¹³ Moses tuku tukul pasa ise ndo kade mbal nane Kuate am mbolnġe tiŋreknu mayok kine ndakade. Tukul pasa dubide mbal nane ndo Kuate am mbolnġe tiŋreknu mayok kinig.

¹⁴ Kasomok mbal afu Moses tuku tukul pasa gilai minmba nanġine kilambi kamusmba tukul pasa taŋaŋ dubikanu sukde ta nanġine mironġ tukul nġak.

¹⁵ Tukul pasa ta nanġine nġamuŋgal sinamnġe minit ta nane te-mayokde. Nanġine pilenġam tuku wam taŋġe tukul tuku ma mbolnġe ndin mayenu tumniŋġit. Tumniŋmba ait afu piti serniŋġit. Ait afu wamdus bulok niŋġit.

16 Ye pasa mayenu kukliwet tanġe tenjenmba tumsingit. Ait sunġo prowa le Kuate nu Kristus Yesus mbolnġe tanġo tuku wamdus kuirok nġakmba pileningamngat.

Zu mbal tuku mbar wamdus

17 Ne ye Zu tanġo nġa sakate. Ye une tanġo kuga ye Moses tuku tukul pasa nġak nġate. Kuate nu ye tuku Mbara minit nġa ne payamkate.

18 Ne sakate: Afunġe tukul pasa tumyinaig le ye Kuate tuku nzali nġakmba kila minmba manġau mayenu pilenġa kam kumunġ nġate.

19 Ye am tukulok mbal ndin tumninget. Wamdus ma make sinamnġe minig mbal ye bulu tanġan kilnġaninget.

20 Ye wamdus tugusek kugatok mbal nane kile-tidnġa wamdus gisleknu mbal tumninget nġate. Ne tukul pasa mbolnġe kila tugusek nġakmba nġak tukunu ne afu tanġamba turkam kumunġ nġa ne iduste.

21 Ne afu tumningit ta ne nanġe nġgaro tum ndate nġa ye iduset. Ne nane kuayar ndawaig nġa saningit ta ne nanġe mironġ kuayar ndate?

22 Ande tuku pino kuayar ndawaig nġa saningit ta ne nanġe mironġ ande tuku pino kuayar ndate? Ne yabri mbara kanunu kanġerka nġule paranate ta ne yabri mbara mbarinġam tuku wandek sinam kinit sulumba aġan afu kuayar ndate?

23 Ne ye Zu tanġo ye tukul pasa nġak nġa payamkate ta ne tukul pasa ta lukamba Kuate tuku nyu nġayo sili ndawet nġa iduste?

24 Kuyar pasa tane Zu mbal tuku tenjenmba sakate.

Tane tuku maŋau ŋaigonu mbolŋge kasomok mbal nane Kuate tuku nyu tumba ŋayo silide ŋga sakate. *Aisaia 52.5*

Kuate am mbolŋge ima nu Zu taŋgo ndinok

²⁵ Zu taŋgo, ne ŋgaro pikit sulumba tukul pasa ŋakmba dubikate ta ŋgaro pikit maŋau ta alo ŋak. Ne tukul pasa lukamba minmba ne ŋgaro pikit maŋau ta Kuate am mbolŋge ŋgaro pike ndakanu taŋaŋ minit.

²⁶ Taŋamba ndo kasomok taŋgo ande ŋgaro pike ndakate sulumba nu Kuate tuku tukul pasa dubikate ta nu Kuate am mbolŋge ŋgaro pikanu taŋaŋ minit.

²⁷ Kasomok mbal nane ŋgaro pikam tuku maŋau kugatok ta nane tuku afu tukul pasa dubide. Tane Zu mbal afu tukul pasa tuku waŋe ŋak minmba ŋgaro pikig maŋau dubimba tane tukul pasa lukakade. Tane tuku mbar kasomok mbal ta mbolŋge kilimok mayok kinig.

²⁸ Ande nu ŋgarosu tuku maŋau dubimba Zu taŋgo mayok kinit ta nu Zu taŋgo ndinok kuga. Ngarosu mbolŋge ŋgaro pikig ta ŋgaro pike ndinok kuga.

²⁹ Ande nu nuŋe ŋgamuŋgal ŋakmba Kuate tuwit ta nu Zu taŋgo ndinok. Tukul pasa dubimba ŋgaro pikig wam ta ŋgaro pike ndinok kuga. Tukul Guwa nu taŋgo sinamŋge pirokate ta nu ŋgaro pike ndinok ŋak minit. Ande nu Zu taŋgo ndinok mayok kinit ta taŋgoŋge nu tuku nyu te-du ndaŋgade. Kuatenŋge nu tuku nyu te-duŋgate.

3

¹ Tane Zu mbal ye tuku pasa ta ismba ndaŋmba

idusde? Sine Zu tanjo mineg ta alo kugatok nga idusde? Ko ngaro pike manau ake teg nga idusde?

² Kuga. Ye tanjamba idus ndawet. Kuate nu sine Zu mbal wam magenu sunjomba singina. Wam ande tenjamba. Nu nuje tukul pasa kulatkam tuku sine Zu mbal wai mbolnje pilna.

³ Sine tuku mbun afu pasa ta kulat ndakinaig le Kuate nu wamdus mbilmba wam afu kam sakina ta nu ke ndakate nga idusde?

⁴ Sinjka ye tanjamba idus ndawet. Kilke mbol mbal njakmba yabri tanjo ndo mayok kuwaig ta Kuate nu nuje tugusek manau ta kusrewe nda. Kuyar pasa ande Kuate tuku tugusek wam ta tuku tenjamba sakate.

Ne pasa sakate ta mbolnje tuguseknu ndo mayok kinit.

Afunge ne tumba pasa mbolnje pilig ta ne nane tuku pasa lite. *Mune 51.4*

Kuyar pasa ta tanjamba sakate.

⁵ Sine manau najgonu ke likeg ta mbolnje Kuate tuku tugusek manau sunjomba kilimok mayok kinit. Sine wam ta idusmba Kuate nu singine manau najgonu keg le lafunu singit ta sine nu mbarte nga sakam kumu e? i ... Sine tanjamba sa ndakube. Wamdus ta tanjo tuku nginngan wamdus ndo.

⁶ Kuate nu lafunu kumumbi sinje ndakate kande nu sine kilke mbol mbal pilesingam tuku mine ndakate kande.

⁷ Tane ndanjamba idusde. Ye yabri pasa ndo saki le Kuate tuku manau tinjeknu kilimok mayok kuwa sulumba nu tuku nyu sunjokuwa. Ye wam ta

idusmba Kuate nu ye une tanjo kuga nga pa se nda nga sakam kumun e?

⁸ i ... Tanjamba kande sine manjau njaigonu kube le wam magenu kilimok mayok kuwaig. Yabri mbal afu ye tanjamba pasa kukliwanu nga saka ye tuku nyu njayo silide. Kuate nu mbal ta kumumbi pa ninjamngat.

Tango tinjeknu ande mine ndakate

⁹ Sine Zu mbal kasomok mbal linijmba mine mayenu sinamnge mineg nga idusde e? Kuga. Sine Zu mbal kasomok mbal sine njakmba une tuku sangri kumnemnge minmba pa tam tuku mineg ta ye buk tane tumtingit.

¹⁰ Kuyar pasa wam ta tuku tejenmba sake likate. Tango tinjeknu ndindo ande mine ndakate. *Mune 143.2*

¹¹ Kuate kila pile mayewanu ande mine ndakate. Nu sotanu ande mine ndakate.

¹² Tango njakmba ndin mayenu kusremba tigli tana mayok kinig. Tango ndindo ande manjau tinjeknu ke ndakate. *Mune 14.1; 53.1*

¹³ Nane tuku njinfok kilke burok talok minit le tanjo mindesin menja mundur mayok kinit tana.

Nane yabri pasa ndo kile-mayokkade.

Nane tuku minge mbolnge kame mbenj tuku mbai sumbi minig tana. *Mune 5.9; 140.3*

¹⁴ Nane gubra tumba kasur pasa ndo sakade. *Mune 10.7*

¹⁵ Nane pitik ndo tanjo tuku ndare kutuwam idusde.

¹⁶ Nane kine promba wam njakmba njaigo siglikade le sinamanzer sunjo mayok kinig.

17 Ngamunggal mukuk wam dus bulok minam tuku manau ta nane gilai. *Aisaia 59.7*

18 Nane Kuate idus ndamba nu tuku nyu kurau ndakade. *Mune 36.1*

Kuyar pasa nu tanjamba sake likate.

19 Tukul pasa nu wam afu dubikam tuku sakate ta nu kumnemnge minig mbal dubikam tuku sakate. Wam ta tuku ande nu nuje mbar te-ibenam kumuŋ kuga. Sine ŋakmba une tanjo mayok ka Kuate tuku pa tam tuku mineg.

20 Ande nu tukul pasa dubimba nu Kuate am mbolŋge tinjeknu mayok kine nda. Tukul pasa nu tanjo ŋakmba tuku une ndo te-mayokmba tum-ningit.

Kuate nu sine tinjeknu kile-mayokkate

21 Tanjo tinjeknu mayok kambim tuku ndin Kuate nu buk te-mayokna ta tukul pasa mbolŋge ndin ta mayok ndakina. Moses tuan tanjo ŋakmba ndin ta tuku kuyarke likinaig ta tenjemba.

22 Sine Yesus Kristus tuku kume tuku sanjri tomba tingeg mbal Kuate am mbolŋge tinjeknu mayok kineg. Nu sine son ŋgeg mbal ŋakmba tinjeknu ŋgate. Sine ndin kise kise mbolŋge mayok nda kineg.

23 Sine ŋakmba une manau ke likeg sulumba Kuate am mbolŋge denkanu mineg. Ta tuku sine nu ndonj tumawam kumuŋ kuga le

24 Kristus Yesus nu sinenu ŋga kumna sulumba singine muskil kile-tidinge singina. Wam tamba Kuate nu piya kugatok ake sinaŋ sine make patika tinjeknu kile-mayokkate.

25-26 Nu tanjo ndon ngamuŋgal mukuk minam nga nu Kristus Yesus nane ŋakmba am mbolŋge kumam tuku pilna le nu nuŋe ndare kutuna. Sine nu tuku kume tuku sanjri tomba tinjgeg mbal kile Kuate ndon tumaweg. Nu buk ngan minmba tanjo tuku une lafunu ninje ndakina ta nu tinjeknu minit ta ngumneŋga kilimok te-mayokmba tanjo tuku une saukam tuku ndin kumumbi wakeina. Tanjamba kile nu tinjeknu minit sulumba sine Kristus tuku son njeg mbal tinjeknu njam kumuŋ.

27 Sine wam ande payamkam kumuŋ e? Sinja kumuŋ kuga. Ta ndanam? Sine wam afu ke likeg manau ta mbolŋge ndo sine payamkam kumuŋ. Sine Yesus Kristus tuku kume tuku sanjri tomba tinjam tuku manau mbolŋge payamkam kumuŋ kuga.

28 Tanjo ande nu tinjeknu mayok kinit ta nu Yesus Kristus tuku kume tuku sanjri tomba tinjgate wam ta mbolŋge tanjate ta sine kila. Tukul pasa mbolŋge ande nu tinjeknu mayok kine ndakate.

29 Kuate nu Zu mbal tuku Mbara ndo mine ndakate. Kasomok mbal tuku turmba minit.

30 Nu sine ŋakmba tuku Mbara Ndindo minit. Nu sine ngaro pikeg mbal Yesus tuku kume tuku sanjri tomba tinjgeg wam ta mbolŋge tinjeknu kile-mayokkate. Tanjamba ndo tane ngaro pike ndakade mbal Yesus tuku kume tuku sanjri tomba tinjade wam ndui ta mbolŋge ndo tinjeknu kile-mayokkate.

31 Singine ngamuŋgal son manau tanje tukul pasa te-site nga idus ndawap. Kuga. Singine ngamuŋgal son manau tanje tukul pasa sanjri pilete.

4

Abraham tuku son manau kanjerap

¹ Sine tuku mbuŋ Abraham sine nu tuku ndaŋkube.

² Abraham nu wam magenu ke likina ta mbolŋge tiŋreknu mayok kina kande nu payamkam kumuŋ kande. Nu tiŋreknu mayok kina ta nuŋe wam kame ta mbolŋge kuga. Ta tuku nu Kuate am mbolŋge payamkam kumuŋ kuga.

³ Kuyar pasa nu Abraham tuku teŋenmba sakate. Abraham nu Kuate tuku pasa ismba nu tuku saŋgri tomba tiŋgina le Kuate nu tuku ŋgamuŋgal son ta kanjermba nu taŋgo tiŋreknu ŋgina. *Mulum Pasa 15.6*

⁴ Sine pirokeg sulumba piyanu teg ta ake te ndakeg. Siŋgine piro mbolŋge teg.

⁵ Taŋamba ndo sine piro ndaka Kuate nu une taŋgo tiŋreknu kile-mayokkate ŋga nu tuku saŋgri tomba tiŋgeg le wam ta mbolŋge ndo Kuate nu sine tuku ŋgamuŋgal son ta kanjermba sine tiŋreknu ŋgate.

⁶ Kuate nu taŋgo ande kanjermba nu tiŋreknu ŋgate ta nuŋe wam ke likate ta idusmba taŋamba sa ndakate tukunu taŋgo ta nu gare ŋak minit ŋga David nu teŋenmba kuyarna.

⁷ Suŋgo nu tane tuku une sauke tiŋgit mbal tane gare suŋgo ŋak minig.

⁸ Nu tane kile-tidiŋga taŋgine une tuku pile ndatiŋgit tukunu tane gare torde. *Mune 32.1*

David nu taŋamba kuyarna.

⁹ Sine ŋgaro pikeg mbalŋge ndo gare ta tamŋgig ŋga idusde e ko nane ŋgaro pike ndakade mbal

turmba gare ta tamngaig nga idusde? Abraham nu Kuate tuku pasa ismba nu tuku sangri tomba tingina le Kuate nu tango tinreknu ngina ta sine nakmba kila mineg.

¹⁰ Ame wam mbolnge Kuate nu Abraham tinreknu ngina. Nu Abraham tinreknu ngina ta nu buk ngaro pikna e ko nu pike ndakina? Nu ngaro pike ndakina le nu Abraham tinreknu ngina.

¹¹ Nu ngaro pike ndakina ait mbolnge nu Kuate tuku son ngina le Kuate nu tango tinreknu ngina. Wam ta te-mayokam tuku nu ngaro pike manau ta tina. Ta tuku nane ngaro pike ndaka Kuate tuku sangri tomba tingade mbal nakmba nane Abraham tuku mbun minig. Kuate nu mbal ta nane Abraham ndon tinreknu ngate.

¹² Tanamba ndo sine ngaro pikeg mbal Kuate tuku sangri tomba tingeg sulumba ndo Abraham tuku mbun mineg. Abraham nu ngaro pike ndakina ait mbolnge nu Kuate tuku sangri tomba tingina le Kuate nu tinreknu ngina.

Kuate tuku wam magenu kilam tuku ndin

¹³ Kuate nu Abraham nune mbun kame ndon kilke tugu nakmba ningam tuku pasa saningina ta nane tukul pasa dubikinaig tukunu nu pasa ta sa ndaningina. Nane Kuate tuku sangri tomba tinginaig le nu nane tuku ngamuŋgal son kangerka nane tinreknu nga kilke tugu ningam tuku saningina.

¹⁴ Tukul pasa nakmba kumumbi dubide mbal Kuate tuku wam magenu kilam tuku minwaig ndeta sine Kuate tuku sangri tomba tingeg wam ta alo

kugatok. Tanjamba kande ande nu wam magenu ta kilam tuku mine ndakate kande.

¹⁵ Ta ndanam? Tukul pasa nu tanjo kilmba pa ndo ningit. Tukul pasa mine ndakuwa ta tanjo nu tukul luka ndate.

¹⁶ Nane Kuate tuku sanjri tomba tingade mbal nane nu tuku wam magenu kilam tuku minig. Nu ake sinan sine make patika piya kugatok singit. Nu tanjate tukunu nu wam magenu Abraham nane ningam tuku saningina ta Abraham tuku mbun njakmba kilam tuku minig. Tukul kumnemnge minig mbal ndo kuga. Nane Abraham tanan Kuate tuku sanjri tomba tingade mbal njakmba kilam tuku minig. Abraham nu sine ngamungal son ngeg mbal njakmba tuku mbun minit.

¹⁷ Kuyar pasa ande tenenmba sakate.

Ne tanjo kuasmbi sungomba tuku mbun nanjine minamngat ngate. *Mulum Pasa 17.5*

Abraham nu Kuate tuku pasa ta ismba son ngina tukunu nu tanjamba Kuate am mbolnge singine mbun mbun mayok kina. Mbara ta nu kumanu mbal kile-tidinga abo ningit. Agan afu mine ndakade ta nu nuje pasambi kile-mayokkate.

¹⁸ Kuate nu tenenmba Abraham sana.

Ngumneŋga ne tuku ndare mbolnge mbun gudommba mayok kanjgaig ngina. *Mulum Pasa 15.5*

Pasa ta alonu mayok kambim tuku ndin mine ndakina le nu Kuate tuku pasa ta ismba son nga alonu tairnga minna ma ma ngumneŋga nu kilke mbol mbal njakmba tuku mbun mbun mayok kina.

¹⁹ Abraham nu buk yar 100 patukina le nuje ngarosu tuku sanjri kugana. Piyo nuje Sara nu

mata kinjo tam kumuŋ kuga. Nu ninjina. Abraham nu wam pitinu ta idusmba Kuate nu kam kumuŋ nga nuŋe son maŋau ta kusre ndana.

²⁰ Nu Kuate talawam tuku wamdus kugatok tukunu Kuate nu pasa sangrinu sana ta nu wamdus tero ndakina. Nu Kuate tuku nyu teduŋga minna le ma ma nuŋe ngamuŋgal son ta maŋ sunjoka sanjri tinjina.

²¹ Kuate nu wam kam tuku pasa sangrinu sana ta nu sinjka wam ta kamŋgat nga saka minna le

²² Kuate nu Abraham tuku ngamuŋgal son ta kaŋgermba nu tinjeknu ngina.

²³ Kuate nu Abraham tinjeknu ngina pasa ta Abraham tuku ndo sa ndakate.

²⁴ Sine tuku turmba sakate. Kuate nu sinjine Sunjo Yesus Kristus kumna le te-tina ta sine nu tuku sanjri tomba tinjeg mbal Kuate nu sine mata tinjeknu ngamuŋgat.

²⁵ Sine tuku une saukam tuku Kuate nu Yesus kumwa nga pilna le nu kumna. Sine nu am mbolŋge tinjeknu mayok kambim tuku Kuate nu Yesus te-tina le aboŋga tinjina.

5

Kuate nu sine tinjeknu ngate

¹ Sine Kristus tuku kume tuku sanjri tomba tinjeg wam ta mbolŋge Kuate am mbolŋge tinjeknu mayok kingeg. Tanaweg le sinjine Sunjo Yesus Kristus mbolŋge Kuate nu sine ndoŋ wamdus mukuk minit.

² Kristusŋge ndin wakeina le sine Kuate nu ake sinaŋ make patikate maŋau ta sinamŋge mineg.

Kile sine Kuate tuku kilŋa tamŋgig ŋga minde-mindeka gare ŋak mineg.

³ Ta ndo kuga. Piti afu sine mbolŋge prowe likade le sine ta tuku mata gare ŋak mineg. Sine siŋgine piti kugrakube le siŋgine ŋgamuŋgal son saŋgrinu mayok kaŋgat ta sine kila.

⁴ Ŋgamuŋgal son saŋgrinu mayok kuwa le sine wam ŋakmba kumumbi kam tuku mayok kaŋgig. Taŋamba sine Kuate minde-mindeka gare ŋak minamŋgig.

⁵ Sine Kuate minde-mindeka gare ŋak mineg ta sine siŋka kikosiŋge nda. Kuate nu Tukul Guwa sine sinamŋge pilit le nu sine tuku kume purte ta lato lato te-mayokmba tumsiŋgit le kamuseg.

⁶ Sine siŋgine miroŋ ŋgarosu turam tuku saŋgri kugatok mingen le Kristus nu pro sine une ŋak mbal tuku kumna.

⁷ Sine taŋgo tuku maŋau ta siŋka kise. Taŋgo ande nu taŋgo mayenu ande turmba kumam tuku ta mata wam bada ŋga iduseg. Taŋgo ndui ndui ndo nane taŋgo raŋgun mayenu turam tuku naŋgine kuru kuru maŋau te-ibenmba kumam kumuŋ.

⁸ Sine taŋgo une ŋak mingen le Kuate nu sinenu ŋga Kristus pilna le nu sine tuku kumna. Wam ta mbolŋge Kuate nu sine tuku suŋgomba kume purmba minit ta te-mayokmba tumsiŋgit.

⁹ Kristus nu kumna wam suŋgo ta mbolŋge sine tiŋreknu mayok kineg tukunu kile sine nu mbolŋge Kuate tuku gubra laipmba nu ndoŋ wamduŋ mukuk mineg.

¹⁰ Sine Kuate ndoŋ ŋgueu mingen ta nuŋe Kiŋo nuŋe kumna wam suŋgo ta mbolŋge sine Kuate

ndonj tumagenj. Tanjamba kile Kuate nu nuņe Kiņo nuņe tuku abo mine maņau mbolņge sine tuku muskil kile-tidinņamņgat.

¹¹ Ta ndo kuga. Siņgine Sunņo Yesus Kristus nu sine kilmba Kuate ndonj tumana le wam ta mbolņge kile sine Kuate ndonj gulab mayemba nu ndonj gare-gareka mineg.

Paulus nu Adam le Kristus tuku sakina

¹² Tanņo ndindo mbolņge une maņau kilke mbolņge mayok kina le une maņau ta mbolņge kume maņau prona. Tanņo ņakmba unekinaig tukunu kume maņau tanņo ņakmba mbolņge kumunņgina.

¹³ Moses tuku tukul pasa pro ndana le une maņau kilke te mbolņge minna. Minna ta tukul pasa mine ndakina tukunu nane pasa mbolņge ti ndanņginaig.

¹⁴ Pasa mbolņge ti ndanņginaig ta Adam minna ait mbolņge kume maņau nu tugu pilmba nane ņakmba kulatka minna le ka Moses tuku ait prona. Adam nu tukul lukakina sulumba kumna. Nuņe ndare nane Adam tanņan tukul luka ndakinaig ta nane mata uneka kume likinaig.

¹⁵ Adam nu ande ņgumneņga prowamņgat ta kubena. Kuate nu wam mayenu piya kugatok siņgina ta Adam nu unekina wam ta limba siņka kise. Tanņo ande tuku une maņau mbolņge tanņo ņakmba kume likinaig ta tanņo ande Yesus Kristus tuku wam mayenu mbolņge Kuate nu tanņo ņakmba tursiņgit. Nuņe ake sinan make patikate wam mbolņge Kuate nu wam mayenu piya kugatok tanņo ņakmba mbolņge lato lato pilit.

¹⁶ Kuate nu piya kugatok wam mayenu sinjit le wam mayok kinig ta nu Adam tuku une mañau mbolñge wam mayok kinaig ta liniñmba sinjka kise. Tanjo nu unekam nduina le pileñgam tuku wam mayok ka ñgisikam tuku mañau te-mayokna. Une mañau gudommba mayok ke likinaig le Kuate tuku wam mayenu piya kugatok ta mayok ka muskil kile-tidingam tuku mañau te-mayokna.

¹⁷ Tanjo andenje unekina le nu mbolñge kume mañau mayok ka gabat sunjo minna ta Kuate nu sine make patikina wam ta mbolñge sine piya kugatok tinjeknu mayok kagen. Ta tuku sine tanjo ande Yesus Kristus mbolñge abo ñak minmba gabat sugo tanjan mayok kangig.

¹⁸ Tanjo andenje unekina le ñgisikam tuku mañau ta tanjo ñakmba mbol kumunjingina. Tanjamba ndo tanjo ande nu wam tinjeknu kumumbi te-mayokna le mañau tinjeknu mayok ka abo ñak minmba minam tuku mañau tanjo ñakmba mbol kumunjingina.

¹⁹ Tanjo andenje Kuate tuku minje pitaina le tanjo ñakmba une mbal mayok kinaig. Tanjamba ndo tanjo andenje Kuate tuku minje dubi mayena le tanjo gudommba tinjeknu mayok kinaig.

²⁰ Tukul pasa mayok kina le tukul lukawam tuku mañau sunjokina. Une mañau tugeka sunjokina ta Kuate nu ake sinan make patikina wam ta une mañau ta limba sunjo ñayona.

²¹ Kume mañau sinamnje unenje tanjo kulatka minna. Tanjamba ndo kile mañau tinjeknu sinamnje Kuate nu ake sinan make patikate wam tanje tanjo kulatka minit. Tanjamba kulatka minwa le ma ma sinjine Sunjo Yesus Kristus

mbolŋge abo tugu minmba minam tuku tamŋgig.

6

Sine Kristus ndoŋ kumanu taŋaŋ kumgeŋ

¹ Sine kile ndaŋmba sakube. Kuate nu ake sinaŋ taŋgo make patikate maŋau ta sunŋomba kilimok mayok kuwa ŋga sine maŋau ŋaigonu kumba minbe e?

² i ... Ye taŋamba idus ndawet. Sine une maŋau nduiye kusremba kumanu taŋaŋ kumgeŋ mbal kile siŋgine mine ta une maŋau mbolŋge minam kumuŋ kuga.

³ Sine kule pisne tumba Kristus Yesus ndoŋ ulendikigeŋ mbal sine kule pisne tigeŋ ta Kristus ndoŋ kumanu taŋaŋ kumgeŋ wam ta tane kila.

⁴ Sine kule pisne tumba Kristus ndoŋ kumanu taŋaŋ kumgeŋ ta nane sine nu ndoŋ ŋgukanu taŋaŋ ŋgukinaig. Taŋanaig ta Mam Kuatenge nuŋe saŋgri sunŋgo tambu nu te-tina le sine nu ndoŋ aboŋganu taŋaŋ aboŋgigeŋ sulumba mine kitek mayenu mbolŋge mineg.

⁵ Sine Kristus ndoŋ kumanu taŋaŋ kumgeŋ ta nu ndoŋ ulendikigeŋ. Sine nu ndoŋ tiŋganu taŋaŋ tiŋga nu ndoŋ ulendika abo kitek ŋak mineg.

⁶ Ngarosu une maŋau ŋak te te-simba sine une tuku piro mbal maŋ mine ndakube ŋga wamduŋ ambokok ta Kristus ndoŋ ail kazrai mbolŋge danŋganu taŋaŋ danŋginaig wam ta sine kila.

⁷ Taŋgo nu kumit ta une maŋaunŋge nu maŋ kulat ndakate. Nu siŋka muskil te-tite.

⁸ Sine Kristus ndonj kumanu tanjañ kumgenj tukunu sine mata nu ndonj abo ñak minmba minamngig wam ta sine kila mineg.

⁹ Kristus nu buk kummba tingina. Kile nu abo ñak minit ta mañ kume nda. Kume mañauñge nu mañ kulatke nda.

¹⁰ Nu kumna ta une tuku sanjri nduiye kusremba kumna. Kile nu abo ñak minit ta nu Kuate tuku nyu te-dungam tuku minit.

¹¹ Tane Kristus Yesus ndonj ulendikade tukunu tanjine mironj tuku tenjenmba idusap. Tane une tuku sanjri nduiye kusremba kumanu tanjañ kumnaig sulumba kile abo ñak minmba Kuate tuku nyu te-dungam tuku minig.

¹² Tane une mañau pitaiwap le nu mañ tane kulat ndakuwa le tanjine ngarosu tuku nzali ñaigonu dubi ndakap.

¹³ Une mañau sanjri pilewam tuku tanjine ngarosu inum inumnu une tuku piro agañ tanjañ pati ndakap. Tane kummba tinga abo ñak minig mbal tanjañ minig. Ta tuku mañau mayenu sanjri pilewam tuku tanjine ngarosu inum inumnu Kuate tuku piro agañ tanjañ patikap.

¹⁴ Tane tukul pasa sinamñge mine ndakade. Kuate nu ake sinañ make patikate mañau sinamñge minig. Ta tuku une tuku sanjriñge tane kulat ndakuwa.

Piro tanjo mayenu tuku yaba pasa

¹⁵ Kile sine ndañkuba. Sine tukul pasa sinamñge mine ndaka Kuate nu make patikate wam sinamñge mineg tukunu sine wam ñaigonu ndo kube e? i... Ye tanjamba idus ndawet.

16 Tane ande tuku wamdus dubiwam tuku tanjine ngarosu pilig ta tane nu tuku piro tanjo tanan mayok kinig ta tane kila. Tane une manau tuku piro mbal minap ta tane ngisikamngaig. Tane Kuate tuku minje kumnemnje minap ta nu tane tinreknu kile-mayokkuwa le abo nak minamngaig.

17 Sine Kuate tuku nyu te-dunngube. Tane buk une tuku piro mbal minnaig le afunje tugusek pasa tumtinginaig ta kile tanjine wamdus nakmbambi dubide.

18 Tane une manau tuku sanjringe ndaleka minna le nu tane muskil kile-tidingina le kile tane manau tinreknu tuku piro mbal tanan minig.

19 Ye tane manau tinreknu tuku piro mbal nga satingit ta tane wamdus pulutingam tuku ndo satingit. Tane nu tuku piro mbal kuga. Tanjine wamdusmbi nu dubide. Tane o buk tanjine ngarosu inum inumnu kutur manau tuku piro agan patikinaig sulumba wam najgonu lato lato kumba minnaig. Tanamba ndo kile tanjine ngarosu inum inumnu manau tinreknu tuku piro agan tanan patikap sulumba Kuate tuku mbal purfen nu mayok kape.

20 Tane buk une tuku piro mbal minnaig le manau tinreknuje tane kulatkam kumuñ kuga.

21 Tane une tuku piro mbal minmba manau ke likinaig ta tuku kile kiko kamusde. Tane alonu ame agan tinaig? Manau tanje kumam tuku ndin ndo wakeite.

22 Kile tane une tuku sanjri kumnemnje mine ndakade. Kuga. Tane Kuatenje muskil kile-tidingina le kile tane nu tuku piro mbal minig. Tanamba tane Kuate tuku mbal purfen nu mayok

kinig sulumba abo ḡak minmba minam tuku ndin mbolḡge minig.

²³ Une kumnemḡge pirokade mbal nane piyanu kume maḡau tade. Sine siḡgine Sunḡo Yesus Kristus tuku mbal Kuate nu piya kugatok abo tugu minmba minam tuku siḡgit.

7

Tukul pasa le une maḡau tuku pasa

¹ Tira kame, tane tukul pasa ḡak minig mbal ye tane satinḡamḡgit. Tanḡo abo minig ait mbolḡge ndo tukul pasaḡge nu kulatka minit ta tane kila.

² Pino nu tanḡo nuḡe abo minwa le nu tukul pasa dubimba tanḡo kise tam kumuḡ kuga. Tanḡo nuḡe kumwa ta nu tanḡo kilig tuku tukul ta kumnemḡge mine ndakate.

³ Nu tanḡo nuḡe kume ndakate le nu tanḡo kise tate ta nu muḡgu kilig tuku tukul pasa purte. Tanḡo nuḡe kumit ta nu tukul ta kumnemḡge mine ndakate. Nu tanḡo kise tuwa ta nu une ndakate.

⁴ Tira kame, taḡamba ndo tane ande tuku mbal minam tuku Kristus tuku ḡgarosu mbolḡge tane kumanu taḡaḡ kummba tukul tuku saḡgri kusre-naig. Ande nu kummba tinḡina ta sine nu tuku mbal mineḡ. Kile sine Kuate tuku mbal minmba nu tuku ḡga wam magenu tinḡreknu ndo kile-mayokkam tuku mineḡ.

⁵ Sine buk kilke te tuku maḡau mbolḡge mingen le tukul pasaḡge ḡgarosu tuku nzali ḡaigonu tukulinḡina tukunu une maḡau nu sine sinamḡge saḡgri tinḡa piroka kume maḡau te-mayokna.

⁶ Tukul pasa tuku sangri sine kulatka minna ta kile sine kumanu tanaŋ kumgeŋ sulumba nu tuku sangri kumnemŋge mine ndakeg. Kile sine maŋau ambokok mbolŋge tukul kumnemŋge min-mba Kuate dubi ndaweg. Sine maŋau kitek Tukul Guwa mbolŋge Kuate dubiweg.

⁷ Sine wam ta tuku ndaŋkube. Tukul pasa le une maŋau nale ndui ta ndo minik e? i ... Ye taŋamba idus ndawet. Ye tukul pasa mbolŋge ndo une tuku sangri ta kamusen ta teŋenmba. Tukul pasa ande sakate: Taŋgo tuku agaŋ kaŋgerka am kikoŋ ti ndaŋgap ŋgate. Tukul pasa ta mine ndakate kande ye am kikoŋ tiŋgam tuku maŋau ŋayonu ta kamus ndawet kande.

⁸ Tukul pasa nu taŋamba sakate tukunu une maŋau nu tukul mbolŋge ndin kaŋgermba ye tuku ŋgamuŋgal sinamŋge am kikoŋ tiŋgam tuku maŋau kise kise kile-mayokkina. Tukul pasa mine ndakuwa ta une maŋau nu kumanu tanaŋ minit.

⁹ Ambonŋa ye tukul gilai ait mbolŋge ye abo ŋak minet ŋga idusen. Ye tukul kila pilen le une maŋau sangri tiŋga ye kumam tuku pilna.

¹⁰ Tukul pasa nu abo minam tuku ndin tumyam tuku prona ta ye nu mbolŋge kume maŋau ndo te-siliken.

¹¹ Tukul pasa ta mayok kina le une maŋau ye didikam tuku tukul mbolŋge ndin kaŋgermba ye didika tukul pasa tambi ye baleyina.

¹² Moses tuku tukul pasa purfeŋnu tiŋreknu mayenu ndo minit.

¹³ Wam mayenu taŋge ye baleyina ŋga sakam kumuŋ e? i ... Ye taŋamba idus ndawet. Uneŋge nu wam mayenu ta tumba ye baleyina sulumba nuŋe

maṅau ṅayonu ta te-mayokna. Tukul mbolṅge une nu sinḡa agaṅ ṅayonu ta kilimok mayok kinit.

Une tuku sanḡri

¹⁴ Tukul pasa nu Tukul Guwa tuku sanḡri mbolṅge prote ta sine kila ta ye tanḡo tuku maṅau gisleknu ṅak minet tukunu ye une tuku piro tanḡo ndalekanu tanḡaṅ minet.

¹⁵ Ye wam ke liket ta ndaṅam saka ye tanḡawet. Ye wam nzaliyate ta ye ke ndaket. Ye wam ṅule parak ta ndo ke liket.

¹⁶ Ye wam nzali ndayate ta ke liket sulumba yiṅe maṅau tambu tukul nu kumumbi sakate ṅget.

¹⁷ Ye wam ṅaigonu ke liket ta yeṅge kuga. Une nu ye sinamṅge minmba nuṅge wam ta ke likate.

¹⁸ Ye tanḡo tuku maṅau gisleknu ṅak minet le wam mayenu ande ye sinamṅge mine ndakate ta ye kila. Ye wam magenu kam tuku wamduset ta ke fuguwet.

¹⁹ Ye maṅau mayenu kam nzaliyate ta ye ke ndaket. Ye maṅau ṅayonu kam mbulet ta ye ket.

²⁰ Ye maṅau mbulet ta ke liket ta yeṅge ke ndaket. Une nu ye sinamṅge minmba nuṅge kate.

²¹ Wam ṅayonu mayok kinit ta teṅenmba. Ye wam mayenu ande kam nzaliyate sulumba ye wam ṅayonu ndo ket.

²² Yiṅe ṅamunḡal sinamṅge yiṅe pilewanu wamṅge Kuate tuku tukul pasa kumumbi sakate ṅga tumyate ta

²³ wam ṅayonu ande ye tuku ṅgarosu mbolṅge sanḡri tinḡa yiṅe pilewanu wam ta ndoṅ kame bumba minik le kamuset. Nu ye tumba une maṅau

ye sinamŋge minet te kumnemŋge pilit le ye wam ŋaigonu ke liket.

²⁴ A ... ye siŋka sinamanzer sungo ŋak minet. Yiŋe ŋgarosu tuku saŋgri mbolŋge ye kumam tuku minet te imanŋge ye turyuwa.

²⁵ Ese. Ye Kuate gare pasa sungo tuwet. Nunŋe siŋgine Sungo Yesus Kristus mbolŋge sine tursiŋmba muskil kile-tidiŋge siŋgit.

Ta tuku ye yiŋe pilewanu wamŋge Kuate tuku tukul kumnemŋge minet ta ye taŋgo tuku maŋau gisleknu ŋak minmba une maŋau kumnemŋge minet.

8

Tukul Guwa tuku saŋgri

¹ Sine Kristus Yesus ndoŋ ulendikeg mbal sine pa tam tuku mine ndakeg.

² Sine nu ndoŋ ulendikeg sulumba Tukul Guwa kumnemŋge mineg le nu une tuku saŋgri te-simba muskil kile-tidiŋge siŋmba abo mine maŋau siŋgit.

³ Sine taŋgo tuku maŋau gisleknu ŋak mingen tukunu tukul pasa nu sine tursiŋge fuguna ta Kuatenŋge nu sine turkina sulumba nu nuŋe Kiŋo kukulna le nu kilke mbolok une ŋak taŋgo taŋaŋ mayok ka Kuate tuku nzali dubimba une saukam tuku ŋgarosu kumam tuku pilna. Taŋana le Kuate nu kilke mbolok taŋgombi une tuku saŋgri kume serna.

⁴ Ta tuku sine taŋgo tuku maŋau gisleknu kumnemŋge mine ndaka Tukul Guwa tuku nzali kumnemŋge mineg mbal sine tukul pasa am mbolŋge kumumbi mayok kineg.

⁵ Nane tanjo tuku manjau gisleknu kumnemnge minig mbal nanjine wamdus tanjo tuku wam mbolnje ndo minig. Tukul Guwa tuku nzali kumnemnge minig mbal nanjine wamdus Tukul Guwa tuku wam mbolnje minig.

⁶ Ande nu nuje wamdus tanjo tuku manjau mbolnje pilit ta nu ngisikamngat. Ande nu nuje wamdus Tukul Guwa mbolnje pilit ta nu abo njak ngamungal mukuk minamngat.

⁷ Tanjo tuku manjau gisleknu kumnemnge minig mbal nane Kuate tuku njeueu minig. Nane Kuate tuku tukul pasa kumnemnge mine ndakade. Nane sinjka dubiwam fugude.

⁸ Nane tanjo tuku manjau gisleknu kumnemnge minig tukunu nane Kuate gare tambim kumun kuga.

⁹ Tukul Guwa sinjka tane sinamnge minit ta tane nu tuku nzali kumnemnge minig. Tane tanjo tuku manjau gisleknu kumnemnge mine ndakade. Ande nu Kristus tuku Guwa kugatok ta nu Kristus tuku tanjo kuga.

¹⁰ Tane une manjau njak tukunu ngarosu kumam tuku minig ta Kristus nu tane sinamnge minit le tane tinjeknu mayok ka ngamungal abo tugu njak minig.

¹¹ Yesus kumna le Kuatenge te-tina ta nuje Guwa tane sinamnge minit. Nu tane sinamnge minit tukunu nu Kristus Yesus kumna le te-tina tanjamba ndo tanjine kumig tuku ngarosu ta mata kile-tidingamngat.

¹² Tira kame, sine tanjo tuku manjau gisleknu manj dubi ndakube. Nu sine kulat ndakate.

13 Sine tanjo tuku manau gisleknu kumnemnge minbe ta sine ngisikamngig. Sine Tukul Guwa tuku sangri mbolnge ngarosu tuku manau kile-ibenka kume serninbe ta sine abo nak minamngig.

14 Sine Kuate tuku Guwa tuku nzali dubiweg mbal sine Kuate tuku kinjo kame mineg.

15 Sine Tukul Guwa tigen mbal sine piro mbal mayok ka kuru kuru wam mbolnge pro ndagen. Kuga. Sine nu mbolnge Kuate tuku kinjo kame mayok ka ndek yinje Mam nga Kuate wikeg.

16 Tukul Guwa nu sine sinamnge tane kumumbi Mam ngade nga tumsingit le sine Kuate tuku kinjo kame mineg ta kila pileg.

17 Sine kinjo kame mineg ta Mam tuku agan ndende kilam tuku mineg. Kuate nu sine tuku Mam tukunu sine Kristus ndon nunje agan ndende ta kilamngig. Kile sine ait te mbolnge nu ndon piti kuraweg ta sine nu ndon kilja tamngig.

Sine gare sunjo tamngig

18 Kilja sunjo sine mbolnge mayok kangat ta ye wam ta idusmba kile piti kuraweg te agan fudinndo nget.

19 Kuate nu kilke mbolnge agan ndende nakmba kile-mayokkina ta nane Kuate tuku kinjo kame mayok kambim tuku ait tairnga mindesimba minig.

20 Agan nakmba ta manau gisleknu mbolnge pronaig. Nane nangine nzali dubimba tanjamba pro ndanaig. Kuate nunge nane kilmba manau ta kumnemnge patikina ta nane nduiye tanjamba minmba minam tuku pati ndakina.

²¹ Agañ kame ñakmba ta kile ñaigongam tuku manjau kumnemñge minig ta nane Kuate tuku kiño kame ndoñ muskil kile-tidinge ningamngat.

²² Agañ ñakmba ta pino kiño te-palmbim tuku rar kamuste tanjamba muskil te-tiwam tuku mindesimba wikaraumba minig ta sine kila.

²³ Agañ kame ta ndo kuga. Sine Tukul Guwa ñak minmba samba mbolok gare kamuseg mbal sine mata ñgarosu tuku muskil te-timba Kuate tuku kiño kame mayok kambim tuku tairñga ñgamunjal sinamñge wikaraumba mineg.

²⁴ Kuate nu buk muskil kile-tidinge siñgina le kile sine wam ta tuku alonu tairñga minde mineg. Sine wam ande tairñga minde mineg le nu prowa sulumba tumail pulusiñguwa le manj nu tairñge nda.

²⁵ Sine wam ande tuku tumail pulu ndasiñgit le sine wamdus sanjgrinu pilmba wam ta ndo tairñga mineg.

²⁶ Tanjamba ndo sine sanjriknu mine ndakeg le Tukul Guwa nu sine sinzañsiñgit. Kuate nu yabanj pasa ndañ nane kumumbi kade ñga nzalite ta sine gilai mineg. Tukul Guwa nu sine tuku ñgamunjal sinamñge Kuate yabanjam tuku ta sine tuku sunjgomba idusmba pasate fugumba malmbi ndo kate.

²⁷ Kuate nu tanjo tuku ñgamunjal ñakmba kanjerte ta nu Tukul Guwa tuku wamdus kila pilit. Tukul Guwa nu Kuate tuku nzali dubimba nu tuku mbal tuku yabanje le Kuate nu nuñe malmbi ndo ismba nu tuku wamdus kila minit.

²⁸ Sine Kuate tuku kume pureg mbal nu nuñe wamdus dubimba sine kilam tuku wikina. Wam

kame kise kise sine mbolŋge prowe likade ta sine mine mayewam tuku ndo prode ta sine kila.

²⁹ Kuate nuŋe Kiŋo ta kiŋo mulum minwa ŋga nu o buk sine kilam tuku madisiŋgina ta nuŋe Kiŋo nuŋe tuku maŋau te-purbe ŋga idusna.

³⁰ Taŋamba nu sine kilam tuku o buk madisiŋgina mbal nu sine wikina. Nu sine wikina sulumba tiŋreknu kile-mayokkina. Sine tiŋreknu kile-mayokkina sulumba nyu sugo siŋgam tuku patikina.

Kuate tuku kume pur maŋau sungo

³¹ Ye wam kame satingit ta tugunu teŋenmba. Kuate nu sine ndoŋ sailka minwa le imange sine kile-ibenkam kumuŋ? Kumuŋ kuga.

³² Nu nuŋe Kiŋo nuŋe mape ndamba sine tur-siŋgam tuku kumwa ŋga pilna. Taŋamba kile nu nuŋe Kiŋo nuŋe mbolŋge wam ŋakmba siŋgit le sine ŋgamuŋgal mukuk ŋak mineg.

³³ Kuate nuŋge sine tiŋreknu ŋgate. Ta tuku ande nu sine Kuatenge madisiŋgina mbal pasa mbolŋge patikam kumuŋ kuga.

³⁴ Kristus Yesus nu sinenu ŋga kumna tukunu ande nu sine pa siŋgam tuku mine ndakate. Nu kumna wam ta ndo kuga. Kuate nu te-tina le nu tiŋgina. Kile nu Kuate tuku ndinam kumamŋge minmba sine tuku ŋga Kuate yabaŋmba minit.

³⁵ Kristus nu sine tuku kume purmba minit ta imange nu tuku kume purte wam ta kuerkam kumuŋ? Piti ait, sinamanzer, afuŋge kasursiŋgig, gubak mineg, agaŋ denkanu mineg, kame agaŋ sine tugum prode, afu balesiŋgam bafude wam

kame ta ṅakmba nu tuku kume purte wam ta kuerkam kumuṅ kuga.

³⁶ Kuyar pasa ande nu teṅenmba sakate.

Sine ne tuku mbal ait ṅakmba kumam tuku mineg. Sipsip bale faram tuku pileṅgade taṅamba afu sine bale faram tuku pileṅgade ṅgate. *Mune*

44.22

³⁷ Kristus nu sine tuku sunṅomba kume purte ta nu piti ṅakmba ta kugrakam tuku tursiṅgit le sine sanṅri ṅak mayok kineg.

³⁸⁻³⁹ Ye siṅka son pasa satinṅamṅgit. Kuate nu siṅgine Sunṅo Yesus Kristus mbolṅge sine tuku sunṅomba kume purte ta sanṅri andenṅge nuṅe wamdus ta kuerkam tuku mine ndakate. Sine kumeg e ko abo mineg ta eṅel le guwa sugo sugo tuku sanṅri wam kame kile sine mbolṅge prode ko ṅgumneṅga prowamṅgaig agañ ndende samba le kilke mbolṅge mine likade wam kame sakit ta ṅakmbanṅge Kuate nu sine tuku kume purte wamdus ta kuerkam kumuṅ kuga.

9

Kuate nu nuṅe wamdus dubimba nuṅe mbal ma-dinṅgit

¹ Ye Kristus tuku taṅgo minet ta ye yabri pasa sa ndaket. Ye pasa satinṅamṅgit te siṅka son pasa. Tukul Guwanṅge pasa te siṅka son pasa ṅga sayate le ye tane satinṅet ta teṅenmba.

² Ye Zu mbal tuku piti sunṅoyate le ṅgamunṅal rar kamusmba minet.

³ Ye Kristus ndoṅ purka ṅgisikumba maṅau tamba yiṅe ndare tuma turkam kumuṅ kande ye wam ta mata iduset kande.

⁴ Nane Israel tugu minig. Nane nuŋe kiŋo kame minam tuku Kuateŋge nane madiniŋgina. Nu nane ndoŋ minmba minit. Nu nuŋe pasa ta nane ndoŋ katna. Nane tukul pasa ŋak. Kuate mbariŋam tuku ndin nu nane tumniŋgina. Nu wam magenu kam sakina ta nane amboŋga ismba tinaig.

⁵ Abraham Isak Yakob nane nane tuku mbuŋ. Kristus nu ŋgarosu ŋak mayok kina ta nu nane tuku ndare mbolŋge mayok kina. Nu Kuate. Nu agan ŋakmba kulatka minit. Nyu te-dunŋam tuku wam ta nu mbolŋge kumba minmba minam tuku minit. Son.

⁶ Israel mbal nane Kuate tuku ndin pitaide tukunu Kuate nu wam kam saniŋgina ta ke ndakate ŋga idus ndawap. Nane Israel tugu tugu ŋakmba minig ta afu ndo Israel ndinok.

⁷ Ta tuku Abraham tuku mbuŋ ŋakmba minig ta afu ndo nu tuku mbuŋ ndinok. Kuate nu teŋenmba Abraham sana.

Isak tuku ndare mbolŋge ndo ne tuku mbuŋ mayok kaŋgaig ŋga sana. *Mulum Pasa 21.12*

⁸ Pasa ta tugunu teŋenmba. Sine ŋgarosu mbolŋge Abraham tuku mbuŋ mayok kineg mbal sine Kuate tuku kiŋo kame mayok nda kineg. Kuate nu pasa sanŋrinu Abraham sana ta sine pasa ta mbolŋge Abraham tuku mbuŋ mayok kineg mbal ndo sine Kuate tuku kiŋo mayok kineg. Sine Abraham tuku mbuŋ ndinok.

⁹ Kuate nu Abraham teŋenmba sana.

Yar ande si piyo naŋe Sara nu kiŋo tuwa le ye siŋka luka prowamŋgit ŋgina. *Mulum Pasa 18.10*

¹⁰ Ta ndo kuga. Ngumneŋga Rebeka nu siŋgine mbuŋ Isak ndoŋ kiŋo armba funŋgul sinamŋge

konkinaik.

¹¹ Kiŋo armba ta pro ndamba wam magenu ko ŋaigonu ke ndakinaik le nu o buk ande madina. Kuate nu tanjo madiniŋgit ta nane wam ke likade mbolŋge madi ndaniŋmba nu nuŋe wamdus ndo dubimba madiniŋmba wikate.

¹² Nu nuŋe maŋau ta te-mayokmba Rebeka teŋenmba sana.

Kiŋo mulum nu kiŋo ŋgumnengamŋgat ta tuku miŋge kumnemŋge minamŋgat ŋga sana.

Mulum Pasa 25.23

¹³ Kuyar pasa ande mbolŋge Kuate tuku miŋge teŋenmba minit.

Yakob tuku ye kume puret ta Esau ye kasuret ŋgate.

Malakai 1.2

¹⁴ Kuate nu nuŋe nzali dubimba ande madimba ande pitaite ta nu wam kumumbi ke ndakate ŋga sakam kumuŋ e? i ... Ye taŋamba idus ndawet.

¹⁵ Kuate nu pasa te Moses sana le nu kuyar mbolŋge kuyarna le minit.

Ye tanjo ande mapewam iduset ta ye nu mapewet.

Ye tanjo ande sinawam iduset ta ye nu sinawet ŋgate.

Kisim Bek 33.19

¹⁶ Ta tuku Kuate nu ande mapete ta tanjo tuku wamdus ko nuŋe piro tuku mundu ta tuku nu mape ndate. Kuga. Nu nuŋe wamdus sina tamba ndo nu mapete.

¹⁷ Kuate nu kuyar pasa ande mbolŋge Isip tuku gabat Farao tuku teŋenmba sakate.

Ye ne mbolŋge yiŋe sanŋri te-mayoki le ye tuku nyu kilke mbol mbal iswaig ŋga ye ne gabat pilen ŋgate.

Kisim Bek 9.16

18 Ata. Kuate nu nuŋe nzali dubimba afu mapekate sulumba afu nuŋe pasa pitaiwam tuku wamduŋs kareŋnu niŋgit.

19 Kile tane tuku ande teŋenmba ye kusnayamŋgat. Sine Kuate tuku nzali pitaiwam kumuŋ kuga ta ndaŋam saka Kuate nu taŋgo tuku gubra pilit ŋga ye kusnayuwa ta

20 ye teŋenmba nu tuku pasa lafuwamŋgit. Ne ima le Kuate ndoŋ kualeyaukate. Kilke waim andeŋe nu taŋgo wakeite ta samba ne ndaŋam saka ye teŋenmba wakeiyina ŋga sa ndate.

21 Waim wakeikanu taŋgo ta nu kilke kilmba nuŋe nzali ndo dubimba agaŋ wakeikate. Nu kilke ndui tamba waim ande maditaknu wakeimba waim ande ake agaŋ patinu tuku wakeite.

22 Taŋamba ndo Kuate nu nuŋe nzali dubimba nuŋe agaŋ ndende mbolŋge wam afu kam kumuŋ. Nu une tuku gubra ŋak minmba nuŋe saŋgri suŋgo te-mayokmba ŋakmba tumŋgam tuku iduste ta nu ŋgan minmba pitik ndo ŋgisikam tuku minig mbal pa niŋge ndakate.

23 Nu nuŋe mapekate mbal mbolŋge nuŋe wam magenu lato lato patikuwa le ŋakmba kaŋgerwaig ŋga idusmba taŋate. Mbal ta nane nu ndoŋ gare ŋak minmba minam tuku Kuate nu o buk nane madiniŋgina.

24 Kuate nu sine wike likate mbal tuku saket ta afu Zu mbal afu kasomok mbal.

25 Kuate nu tuan taŋgo Hosea mbolŋge nu kasomok mbal tuku teŋenmba sakina.

Nane ye tuku mbal mine ndakade kuasmbi ta nane ye tuku mbal minamŋgaig. Mbal ta ye

nane wamdus niŋge ndaken ta ye nane tuku kume purmba minamŋgit.

²⁶ Ma ande tuku mbal nane Kuate tuku mbal kuga ŋga saken ta ye tane Kuate abo ŋak minit tuku kiŋo kame ŋgamŋgit. *Hosea 2.23; 1.10*

Kuate nu taŋamba sakina.

²⁷ Tuan taŋgo Aisaia nu Israel mbal tuku tejenmba wi kuenka sakina.

Piyalŋge fulbul minig taŋaŋ Israel mbal burnu kumuŋ kuga ta ndui ndui ndo muskil kile-tidiŋgam tuku wam tamŋgaig.

²⁸ Kuate nu dal ndaka kilke te mbolŋge pitik ndo pasa nduiye te-timba lafunu pa niŋgamŋgat.

Aisaia 10.22-23

²⁹ Aisaia nu o buk pasa ande tejenmba sakina.

Samba mbolok mbal tuku Mbara nu sine tuku ndare afu mape ndakina kande sine Sodom le Gomora taŋaŋ kile mine ndakeg kande.

Aisaia 1.9

Aisaia nu taŋamba sakina.

³⁰ Ye tuan taŋgo kame tuku pasa satinŋit ta tugunu tejenmba. Kasomok mbal nane tiŋreknu mayok kambim tuku ndin sota matuk tukul ndakinaig ta nane Kuate nu kumuŋ ŋginaig sulumba Kuate am mbolŋge tiŋreknu mayok kinaig.

³¹ Israel mbal nane tiŋreknu mayok kambim tuku tukul dubika matuk tukulka nane tiŋreknu mayok ndakinaig.

³² Ta ndaŋam? Nane tiŋreknu mayok kambim tuku wamdus saŋgrinu pilnaig ta naŋgine piro tuku saŋgri mbolŋge sotinaig. Kuate nu kumuŋ ŋga nu mbolŋge sote ndakinaig. Ndame ande taŋgo kupe daŋŋgade ta nane ndame ta mbolŋge bikekade.

³³ Kuyar pasa nu tejenmba sakate.

Ata. Ye Sion tumbranġe ndame ande kupe danġam tuku pili le minamġat. Ndame sunġo ta mbolġe nane barinunġaig. Ande nu ndame ta tuku sanġri tomba tinġuwa ta nu tumail pulununġat ġgate. *Aisaia 28.16*

10

Israel mbal ndin mayenu ġgisinaig

¹ Tira kame, yiġe mbal Israel nane muskil kile-tidinġe ninġam tuku ndin ta te-silikuwaig ġga ye wamdus sanġrinu pilmba Kuate yabanġet.

² Nane Kuate dubi mayewam tuku ġgamunġal kunde-kundeninġit ta nane ndin katese ndade. Ye nane tuku manġau ta kila.

³ Nane Kuatenġe ndo tanġo tinġreknu kile-mayokkate wam ta ġilai minmba nanġine sanġrimbi tinġreknu mayok kambim tuku wamdus sanġrinu pilig. Nane Kuate nu tanġo tinġreknu kile-mayokkate ndin ndindo ta pitaide.

⁴ Kristus mbolġe tukul pasa kumna. Kile nu tuku kume tuku sanġri tomba tinġade mbal nane Kuate am mbolġe tinġreknu mayok kinig.

⁵ Moses nu tukul pasa dubimba tinġreknu mayok kambim tuku tejenmba kuyarna.

Ande nu tukul pasa ġakmba dubi mayewa ta nu abo ġak minmba minamġat ġgina. *Wok*

Pris 18.5

⁶ Kristus tuku kume mbolġe tinġreknu mayok kinit wam ta minde bada tanġan kuga. Kuyar pasa ande tejenmba sakate.

Ima nu samba mbol ambe kanġat ġga idus ndawa ġgate. *Lo 30.12*

Sine pasa tambi ande nu samba mbol kumba Kristus tumba ndekuwa le son ngam kumuŋ nganu sukeg.

⁷ Ko ima nu kumanu mbal tuku tumbranŋ kanŋat nga idus ndawap. Pasa tambi ande nu Kristus kumanu mbal ngamukŋge te-tiwa le son ngam kumuŋ nganu sukeg.

⁸ Kristus son ngam tuku ndin minde bada taŋamba kuga. Kuyar pasa te ise tiwap.

Kuate tuku pasa tane tugumuŋge minit. Tane tuku miŋge mbolŋge ngamuŋgal sinamuŋge minit.

Lo 30.14

Ata. Nu son ngam tuku minde bada kuga. Pasa tane tugumuŋge minit ta sine kukliweg. Tane Kristus tuku kume tuku sanŋri tomba tiŋgap ngeg not.

⁹ Ne nane miŋgemi Yesus nu Sunŋo Ndindo minit nga te-mayokmba saka sulumba nane ngamuŋgalmbi Kuatenŋge Yesus kumna le te-tina ta ne son nga ta Kuate nu ne tuku muskil te-tiwe tanmbimŋgat.

¹⁰ Sine ngamuŋgalmbi son ngeg le Kuatenŋge sine tiŋreknu nŋgate. Sine miŋgemi pasa ta te-mayokeg le muskil kile-tidiŋge siŋgit.

¹¹ Kuyar pasa ande teŋenmba sakate.

Ande nu ndame ta tuku sanŋri tomba tiŋguwa ta nu tumail pulunuŋgat nŋgate. *Aisaia 28.16*

¹² Sine Israel mbal tane kasomok mbal Sunŋo am mbolŋge sine kise kise mine ndakeg. Nu sine ŋakmba tuku Sunŋo ndindo minit. Nane afu nu sinzaŋniŋguwa nga nu wikade ta nu nane ŋakmba nuŋe ranŋun mayenu tambi sinzaŋniŋgit.

¹³ Kuyar pasa nu teŋenmba sakate.

Nane afu Sunḡonḡe sinzaḡninguwa ḡga wikade ta nu nane ḡakmba muskil kile-tidiḡe niḡgamḡgat ḡgate. *Yoel 2.32*

14 Nane nu tuku sanḡri ḡilai minmba son nda ḡgade mbal ta ndaḡndaḡmba nuḡḡe nane sinzaḡninguwa ḡga nu wikam kumuḡ? Nane nu tuku nyu ise ndakuwaig ta ndaḡmba nane son ḡḡuwaig? Ande nu Kristus tuku pasa tumba nane tugumuḡḡe kukli ndawa ta ndaḡmba nane isamḡḡaig?

15 Afu naḡḡine mbal afu pasa kukliwam tuku kukul ndaniḡḡuwaig ta ndaḡmba nane kumba pasa ta kukliwamḡḡaig? Kuyar pasa ande ta tuku teḡḡemba sakate.

Ande nu pasa mayenu tumba pro sine tugumuḡḡe sakate ta sine gare-garekeḡ ḡgate. *Aisaia 52.7*

Israel mbal pasa mayenu pitainaig

16 Kristus tuku pasa mayenu isig mbal ḡdommba nane pasa ta dubi ndade. Aisaia nu ta tuku teḡḡemba sakina.

O Sunḡo, sine pasa kukliweg le ande nu son nda ḡgate ḡḡina. *Aisaia 53.1*

17 Sine Aisaia tuku pasa ta mbolḡḡe teḡḡemba kila pileḡ. Son ḡgam tuku ndin ta Kristus tuku kukliweg.

18 Ye tane kusnatiḡḡamḡḡit. Israel mbal nane pasa mayenu ise ndakinaig e? Kuga. Nane siḡka pasa mayenu buk isnaig. Kuyar pasa ande teḡḡemba sakate.

Nane Kuate tuku pasa kuklinaig le kilke mbol mbal ḡakmba isnaig. Naḡḡine pasa ta sunḡoka kilke tugu ḡakmba kumuḡḡina ḡgate. *Mune 19.4*

19 Ye manj lato kusnatingamngit. Nane Israel mbal pasa ismba tugunu katese ndanaig e? Kuga. Nane sinjka katesenaig. Moses nu o buk Kuate tuku minje pasa tenjemba sakina.

Ye mbal nyu kugatok mbolnje manjau mayenu ki le tane Israel mbal wamdus njayongamngaig. Ye kilke kisekok mbal wamdus tugusek kugatok minig ta sinzanngi le tane gubra tamngaig ngina. *Lo 32.21*

20 Ngumnenja Aisaia nu Kuate tuku minje temayokmba pasa sangrinu ande tenjemba sakina.

Ye sote ndakade mbal ye te-silikam tuku ndin tumningamngit. Nane ye kusna ndangade mbal nane ye kila palmbim tuku ye nane tugumnje mayok kanjit ngina. *Aisaia 65.1*

21 Nu nuje mbal Israel tuku tenjemba sakina.

Ait kuennu nane ye tuku pasa pitaimba ngueu pilig mbal nane ye tugum prowaig nga wika minet ngina. *Aisaia 65.2*

Aisaia nu Kuate tuku minje tanjamba te-mayokna.

11

Kuate nu Israel mbal tuku sinaningina

1 Ye tane kusnatingamngit. Kuate nu nuje mbal Israel pitaikina nga idusde e? Sinjka nu tanja ndana. Ye mata Israelnu. Ye Abraham tuku ndare. Ye tuku tugu ta Benyamin.

2 Kuate nu nuje mbal Israel kilam tuku o buk madiningina ta nu nane pitai ndakate. Elia tuku wam kube kuyar pasa mbolnje minit ta tane kila. Nu Israel mbal tuku manjau kanjerka nu nane pasa mbolnje patika Kuate sana:

³ O Sunngo, nane Israel mbal ne tuku tuan tanngo njakmba kilmba bale farmba ne atraukam tuku mbain ta kilmba njaigo siglikade. Kile ye yiye ndo ne dubinumba minet le nane ye mata baleyam tuku ndin sotade ngina.

⁴ Tanjakina le Kuate nu ndek Elia tenjenmba sana: Kuga. Israel mbal ngamuknge nane gudommba 7,000 ye dubiyade le ye nane kulatket. Nane yabri mbara Baal mbarin ndade nga Elia sana.

⁵ Tanjamba ndo kile ait te mbolnge sine Israel mbal ndui ndui Kuate dubimba mineg. Kuate nu o buk sine ake sinan make patika kilam tuku madisingina.

⁶ Nu ake sinan sine make patika madisingina ta singine wam ke likeg ta mbolnge sine nuje mbal mayok nda kingeg. Kuga. Sine nuje ake make patikate wam ta mbolnge ndo nuje mbal mayok kingeg.

⁷ Wam ta mbolnge sine tenjenmba kila pileg. Israel mbal nane tinjeknu mayok kambim tuku ndin sotinaig ta te-sili ndakinaig. Kuate nu sine ndui ndui kilam tuku madisingina mbal sinenge ndo te-silikeg. Nane afu ngamuŋgal tukulmba wamdus karennu ningina.

⁸ Kuyar pasa ande tenjenmba sakate. Kuate nu nane tuku ngamuŋgal wamdus tukulam tuku manau ningina le nane ammbi agan kanger ndaka kilbambi pasa ise ndakade. Kile nane tanjamba ndo minig ngate. *Aisaia 29.10*

⁹ David nu mata tenjenmba sakina. Nane agan ndende kumumbi minmba den ndakeg nga idusde. Wamdus tanje nane

biye tidinguwa le nane ndekuwaig sulumba lafunu kumumbi tuwaig.

¹⁰ Nane tuku am ma makenge songuwa le mambil ndawaig.

Nane piti nak minmba poska lika minmba minwaig ngina. *Mune*

69.22-23

David nu tanamba sakina.

Kuate nu kasomok mbal kilna

¹¹ Ye man tane kusnatingamngit. Israel mbal nane Kuate tuku ndin nduiye ngisinaig nga idusde e? i ... Nane tana ndanaig. Nane mbarmba Kristus pitainaig le muskil kile-tidinge ningam tuku pasa ta nane tane kanjerka am kikon tinga pasa mayenu ta man tam iduswaig nga tane kasomok mbal tugum kina.

¹² Israel mbal mbarnaig le kilke mbol mbal nakmba Kuate tuku wam mayenu ta te-silikinaig. Nane Kuate kusrenaig le nune wam mayenu tane kasomok mbal mbol prona. Ngumnennga Israel mbal man ngamungal biye mbilmba Kuate tugum kuwaig le wam mayenu nane tuku mbar mbolnge prona ta limba sinka wam mayenu sungo nayo tango nakmba mbolnge mayok kangat.

¹³ Kile ye tane kasomok mbal satiningamngit. Ye tane kasomok mbal tuku aposel minet ta piro te sungo nga wamdus sangrinu pilmba piroket.

¹⁴ Ye manau tambi yine tugu am kikon tinga nane tuwaig nga iduset. Tanamba nane afu turmba muskil kile-tidinguwaig.

¹⁵ Kuate nu Zu mbal kile-sikina le kilke mbol mbal nakmba Kuate ndon tumawam tuku ndin mayok kina. Ngumnennga nu man Israel mbal luka

kilwa le ame wam sunjo mayok kanjat? Tanjo kummba man abongate wam sunjo tanjan.

¹⁶ Bret inumnu kuerka Kuate atraukate ta bret njaknu ta Kuate tuku. Ail tugunu Kuate tuku minit ta ail wainu njakmba nu tuku.

¹⁷ Ail ndinok ta Kuate nu wainu afu kat pugurka dunjekok olif ail wainu kilmba wainu ndinok afu ngamuknge tuturmba kuse likina. Tane kasomok mbal dunjekok olif ail tanjan kile Zu mbal tuku wam magenu nane ndon kilig.

¹⁸ Tane wam ta tuku idusmba sine ail wainu ndinok liningeg nga payam ndakap. Ail tugunu ail wainu mbolnge sanjri ti ndangate. Kuga. Tane ail tugunu mbolnge sanjri tingade.

¹⁹ Tane afu tanjine ngarusu payamka tenjenmba sakade. Sine kasomok mbal ail ta mbolnge tuturbe nga nu wainu afu kat pugurka pankina nga sakade ta son ta

²⁰ nane Zu mbal son nda nginaig tukunu Kuate nu nane kat pugurka pankina. Tane ngamuŋgal son njak minig tukunu tane ail ta mbolnge minig. Tane tanjine ngarusu payam ndaka kurau mayemba tanjine ngamuŋgal son biye dewap.

²¹ Wainu ndinok ta nane son nda nginaig le Kuate nu nane mape ndaka kat pugurkina. Tane dunjekok olif ail tanjan minmba son manjau kusrewap ta nu sinjka tane mape ndaka kat pugurkamngat.

²² Ata. Tane Kuate tuku ranjun manjau le gubra manjau te kila palpe. Kuate kusremba baringade mbal nu mape ndaka kile-pankate ta tane Kuate tuku ranjun mayenu ta tade. Tane tanjamba tumba

minmba minam tuku ngamuŋgal son biye dewap. Kuga ta nu tane mata kat pugurka pankamŋgat.

²³ Israel mbal nane maŋ ngamuŋgal biye mbilmba Kuate tuku sangri tomba tinguwaig ta nu nane kilmba maŋ ail ta mbolŋge tuturniŋguwa le minamŋgaig. Kuate nu taŋawam kumuŋ.

²⁴ Tane kasomok mbal buk duŋjekok olif ail wainu minnaig le Kuatenge tane kat pugurka kilmba nu ail prode maŋau ta mbilmba olif ail mayenu ta mbolŋge tuturmba kuse likina. Wainu ndinok ta nu nane maŋ kilmba ail ta mbolŋge tuturmba kuse likam tuku ta minde bada kuga.

Kuate nu kilke mbol mbal ŋakmba sinaniŋgit

²⁵ Tira kame, tane taŋgine ŋgarosu payamkubekaig ŋga ye wam ande kuirok minit ta te-kilimba satingamŋgit. Israel mbal afu Kuatenge ngamuŋgal tukulmba wamdus karenŋu niŋgina le Kuate ngumnenaig ta nane taŋamba nduiye mine nda. Kuate nu tane kasomok mbal giganmba kilam tuku maditiŋgina ta ka kumuŋguwa le Israel mbal ngamuŋgal tukulmba wamdus karenŋu minig ta kusrewamŋgaig.

²⁶ Wam ta mbolŋge Israel mbal ŋakmba muskil kile-tidiŋge niŋgamŋgat. Kuyar pasa ande ta tuku teŋenmba sakate.

Muskil kile-tidiŋge niŋgam tuku taŋgo nu Sion tumbranŋ sungo mbolŋge prowamŋgat.

Nu prowa sulumba Yakob tuku tugu Kuate ngumnede maŋau ta pitaiwamŋgat. *Aisaia 59.20*

27 TaꞆamba ye nane ndoꞆ pasa katen ta kumumba nane tuku une maꞆau saukamꞆgit Ꞇgate.

Yeremia 31.33

28 Kristus tuku pasa mayenu Israel mbal nane pitaimba Kuate Ꞇgueu pilnaig ta tane kasomok mbal pasa ta isig. Nane Kuate tuku Ꞇgueu pilig wam ta mbolꞆge nu tane turkate ta Kuate nu nane kilam tuku madinꞆgina ta nu nane tuku mbuꞆ kame idusꞆꞆmba nane tuku kume purmba minit.

29 Kuate nu wamdus mbil ndate tuku. Nu nuꞆ wam magenu afu ꞆꞆgit ta nu maꞆ yai ndakate. Nu afu kilam tuku madinꞆgit ta nu maꞆ nane pitai ndanꞆgit.

30 Israel mbal nane ambonꞆga Kuate tuku miꝼge dubinaig ta ꝼgumꝼnꝼga Kristus mbolꝼge pitainaig. Tane nu tuku pasa ambonꝼga pitainaig mbal kile Kuate nu Kristus mbolꝼge tane mapekate.

31 Nu tane kasomok mbal mapeka minit taꝼamba ndo Israel mbal mata mapekam tuku ta kile nane nu tuku miꝼge pitaimba minig.

32 Sine ꝼakmba Kuate tuku miꝼge pitaigen le nu sine kilmba une tuku ndalekanu maꝼau mbol patikina. Taꝼana sulumba kile nu Kristus mbolꝼge sine ꝼakmba mapeka kilamꝼgat.

33 Kuate tuku maꝼau ta mayenu ndo. Nu tuku wamdus kila sunꝼgo o mbolꝼge. Sine siꝼka nu tuku wamdus kila pile ndakeg. Nuꝼ wamdus kile-mayokkam tuku ndin sine pileꝼgam kumuꝼ kuga.

34 Kuyar pasa nu teꝼenmba sakate.

Ima nu Sunꝼgo tuku wamdus kila minit? Ima nu Sunꝼgo wam pagu pasa sawam kumuꝼ ꝼgate.

Aisaia 40.13

³⁵ Ima nu agan ande Sungo tuna ta tuku lafunu nu mbolnge minit?

³⁶ Nunge agan ndende njakmba kile-mayokkina ta nu tugu. Nu miro. Nu tuku nyu sungo kilnja sangri ta minmba minamngat. Son.

12

Sine Kuate tuku ndo minbe

¹ Tira kame, tane Kuate tuku mape manau idusmba tangine ngarosu Kuate tuku nga madimba patikap le minwaig. Kuate nu atrau agan tajan ta nu nzalite. Sine tanaweg ta sine kumumbi Kuate mbarineg.

² Tane kilke te tuku manau te-pur ndawap. Tangine wamdus Kuate mbolnge palpe sulumba kitek mayok kape. Tane tanamba Kuate tuku nzali kila palpe sulumba wam magenu o mbolnge Kuate garete ta ke likam kumuņ.

Piro sangri yimyam tuku pasa (1 Korin 12)

³ Kuate nu ye make pilmba aposel pilna. Ye nyu tambu satinngamngit. Tane tangine miron payam ndaka kumumbi pilengap. Kuate nu sangri yimyam tingit ta idusmba tangine miron pilengap.

⁴ Ngarosu ndindo mbolnge agan inum inumnu piro kise kise ke likade.

⁵ Tanamba ndo sine Kristus ndon ulendikeg mbal sine gudommba ta ngarosu ndindo ndo mineg. Ngarosu ta mbolnge sine inum inumnu mineg ta ulendika ngarosu ndindo.

⁶ Kuate nu sine njakmba make patika sine yimyam sangri kise kise ake singit tambu sine

pirokube. Ande nu Tukul Guwa tugumnge pasa ismba kile-mayokkam tuku sangri tate ta nu nuje ngamungal son manau tamba kile-mayokkuwa.

⁷ Ande nu tango turkam tuku sangri tate ta nu tango turkuwa. Ande nu pasa kukliwam tuku sangri tate ta nu pasa kukliwa.

⁸ Ande nu tango sangri pileningam tuku sangri tate ta nu sangri pileninguwa. Ande nu aganj ndende jak afu turka ningam tuku sangri tate ta nu waknyumba ninguwa. Ande nu gabat tango minam tuku sangri tate ta nu wamdus sangrinu pilmba piro ta kuwa. Ande nu sinamanzerka minig mbal turkam tuku sangri tate ta nu gare jak turkuwa.

Tira kame ngamungal ningam tuku pasa

⁹ Tane wamdus tugusekmbi mungu kume purkap. Tane manau najgonu jakmba ngumnenimmba manau magenu ndo bige dedengap.

¹⁰ Tangine tira kat tangine tana tangine tangine mungu kume purkap. Tane tangine tangine tira kame tuku nyu kile-dungam tuku ngamungal kunde-kundetinguwa.

¹¹ Tane kanyum ndamba sangri tinga piropkap. Tukul Guwa mbolnge tumail gare jak mayok kape sulumba Sungo tuku piro mbal minap.

¹² Tane muskil kile-tidinge tingam tuku tairngade ta tuku gare-gareka minmba piti sinamnge ngan pilmba dirnangap. Tane mara mara Kuate yabanmba minmba

¹³ Kuate tuku mbal aganj ndende denkade ta turkap sulumba kisekok mbal kilmba tangine wande mbolnge patikap.

14 Tane piti sertingig mbal Kuatenge nane sin-zannguwa nga yabanap sulumba nane nyaro pasa niŋmba kasur pasa niŋge ndakap.

15 Nane gare ŋak minig mbal ndoŋ tane gare-garekap. Nane piti ŋak minmba malmbikade mbal ndoŋ tane malmbikap.

16 Tane tira kame ndoŋ wamdus ulendika tuma minmba sine sugo nga piro nyu kugatok ta kam tuku mbule ndakap. Tane sine kila sugo ŋak nga idus ndawap.

17 Ande tane mbolŋge maŋau ŋayonu kuwa kande tane maŋau ŋayonumbi lafu ndawap. Tanŋo ŋakmba ŋgamuŋge maŋau tiŋreknu ndo ke likap.

18 Tane tanŋo ŋakmba ndoŋ ŋgamuŋgal ulendi minam tuku ndin sotap.

19 Tira kame, nane afu tane mbolŋge maŋau ŋaigonu kuwaig le tane Kuatenge lafuwa nga piti ta nu wai mbolŋge ndo palpe. Kuate tuku kuyar ta tuku teŋenmba sakate.

Sunŋo nu sakate: Maŋau ŋaigonu lafunu ta ye tuku piro. Yeŋge pa ta niŋgamŋgit ŋgate. *Lo 32.35*

20 Kuyar pasa ande teŋenmba sakate.

Ne tuku ŋgueu tanŋo nu gubawa kande nyamagan tawe le nyuwa. Nu kule parawa kande kule tawe le nyuwa.

Ne tanŋawa ta nu nuŋe ŋgueu maŋau ta tuku kiko tumba wamdus rar prowa le kamusmba minamŋgat ŋgate. *Sindaun 25.21*

21 Maŋau ŋaigonu tanŋe tane kile-ibenŋkikat nga tane nu mape ndawap. Tanŋine maŋau magenu tambu maŋau ŋaigonu ta kile-ibenŋkap.

13

Kuatenge gabat sugo patike likate

¹ Sine ṅakmba gafman kumnemṅge minbe. Ku-ate tuku wamdus mbolṅge ndo nane mayok kinig. Gabat sugo mine likade ta nuṅge patikate.

² Ande nu gafman tuku miṅge pitaite ta nu Kuate tuku wamdus pitaite. Pitaide mbal ta nane piya kumumbi tade.

³ Maṅau magede mbal nane kulat taṅgo sugo tuku kuru kuru ndakade. Nane wam ṅaigonu kade mbal ndo kulat taṅgo tuku kuru-kurukade. Ne gabat ande tuku kuru-kurukam idus ndamba kande ne maṅau magenu ka le nu ne nzalinuwa.

⁴ Kuate nu tane turkam tuku gabat suṅgo ta pilit. Nu maṅau ṅayonu lafuwam tuku nyu ṅak minit. Ta tuku ne maṅau ṅayonu kumba kande ne nu tuku kuru-kuruka. Kuate nu maṅau ṅaigonu kade mbal pa niṅgam tuku gabat suṅgo ta nu tuku piro taṅgo minit.

⁵ Ta tuku ye satingit. Tane gafman tuku miṅge kumnemṅge minap. Tane Kuate tuku pa laipam tuku ndo nu kumnemṅge mine ndakap. Tane maṅau tiṅreknu ṅga nu kumnemṅge minap.

⁶ Tane takis ndametiṅ pankap. Gafman mbal nane piro ke likade ta nane Kuate tuku piro biyig.

⁷ Tane afu mbolṅge wam kam tuku minwaig kande nane mbolṅge ke likap. Tane takis ndametiṅ pankam tuku minmba kande pankap. Tane nyu ṅak mbal idusniṅmba nane gare niṅgam tuku wam ta ndo kap.

Taṅgine taṅgine muṅgu kume purkap

⁸ Tane agaŋ ande lafuwam tuku mine ndakuwa. Tanjine tanjine munŋu kume puram tuku maŋau ta ndo lafuwam tuku minwa. Nane afu tane tugumŋge minig ta tane nane tuku kume purde ta tane Kuate tuku tukul pasa ŋakmba kumude.

⁹ Kuate tuku tukul gudommba minig. Tanŋo pino munŋu kuayar ndakap. Tanŋo bale ndawap. Agaŋ ande kuayar ndawap. Agaŋ ndende kilam tuku piriri ndawap. Tukul kame sakit ta ŋakmba tukul pasa teŋge ulendite. Tukul ta teŋenmba. Tane tanjine ŋgarosu tuku kume purde taŋamba ndo tane tugumŋge minig mbal tuku kume purap ŋgate.

¹⁰ Tanŋo nu kume pur maŋau tamba ande ŋayo siliwam kumunŋ kuga. Ande nu kume pur maŋau ŋak minit ta nu tukul ŋakmba kumute.

¹¹ Kile mineg ait te tane kila. Ta tuku wam ŋakmba ta dubikap. Sine muskil kile-tidiŋge siŋgam tuku pasa ismba son ŋgigenŋ ait ta kile ait kuen kinit. Ta tuku tanjine wamdus kinyanu minig ta kuagnekap.

¹² Ma furir tuku ait kugawam bafute le mafewam tuku ait bukpatukate. Ta tuku ma make tuku maŋau kile-sika mafenŋ tuku maŋau kilmba tamba maŋau ŋaigonu kile-ibenkuba.

¹³ Sine mafenŋ mineg taŋaŋ maŋau magenu ndo kube. Sine afu ndoŋ minyoka isukusmba maim-maimka kule kamenu nye ndakube. Sine fare fare tanŋo pino ndoŋ une ndakube. Kutur maŋau kiko ŋak ta ke ndakube. Afu ndoŋ kualeyau ndakube. Afu tuku mine tuku wamdus kagli Nŋr ndakube. Sine ma make tuku maŋau taŋaŋ ŋakmba kusrekube.

¹⁴ Tane siŋgine Sunŋo Yesus Kristus tuku maŋau

te-purap sulumba tangine ngarosu tuku nzali
 ngaigonu kam tuku idus ndaninggap.

14

Sine tira kame tuku son manjau pile ndangube

¹ Tira ande tuku son manjau gisleknu ta nu tane
 ndonj manjurkam tuku tap. Tane nu ndonj kua-
 leyauka nu tuku manjau te-ibenjam tuku idusmba
 te ndakap.

² Tira ande nu ye aganj njakmba nyam kumunj
 ngate. Ande nu son manjau gisleknu njak minmba
 ye mbarikit nga nu ndem mbulmba nyamaganj
 ndo nyate.

³ Ande nu ndem nyate tanje ande nu nyamaganj
 ndo nyate ta tala ndawa. Ande nu ndem nda nyate
 tanje nu tanjo ndem nyate ta nu mbarte nga sa
 ndakuwa. Kuate nu nale arnej kilna.

⁴ Ne ima le ande tuku piro tanjo tuku son manjau
 pilete. Nu pilemba kumumbi kate ko mbarte ta ne
 tuku piro kuga. Nuje Sunjo tuku piro. Sunjonje
 nu sanjri tuwit ta nu kumumbi mayok kanjat.

⁵ Tira ande nu ait afu tukul njak ngate. Ande
 ait njakmba kumu kumu tukul kugatok nga iduste.
 Tangine mironj yimyam manjau dubiwam tuku ta
 pilenja te-tiwap.

⁶ Ait afu sugo ngade mbal ta nane Kuate tuku nyu
 idusmba tanjade. Nane ndem nyade mbal Kuate
 gare pasa tuwig sulumba Kuate tuku idusmba
 nyade. Nane ndem nda nyade mbal nane Kuate
 tuku mata idusmba ndem nda nyade. Nane nya-
 maganj ndo nyade ta tuku Kuate gare pasa tuwig.

⁷ Sine mineg ta singine mironj tuku mine ndakeg. Ko kumeg ta singine mironj tuku kume ndakeg.

⁸ Sine abo njak mineg ta sine Sunjo tuku nyu te-dungam tuku mineg. Sine kumeg ta Sunjo tuku nyu te-dungam tuku kumeg.

⁹ Kristus nu kumanu mbal abo njak minig mbal tuku Sunjo minam tuku nu kummba manj tingina. Ta tuku sine abo mineg e ko kumeg ta sine Sunjo tuku ndo mineg.

¹⁰ Ne wam ta idusmba tira ande tuku son manjau pilenga nu mbarte nga sa ndaka. Ko ne afu tuku son manjau kanjerka tala tala ndaninga. Sine njakmba Kuate am mbolnge tingube le nunge sine pilesingamngat.

¹¹ Kuyar pasa ande ta tuku tenenmba sakate. Sunjo nu sakate: Ye sinja abo minet tananj pasa te sinja mayok kangat. Tanjo njakmba ye tugumnge dagol tidrongamngai. Nane njakmba ye tuku nyu te-dungamngai ngate.

Aisaia 45.23

¹² Ta tuku sine njakmba Kuate tugumnge singine wam njakmba ke likeg ta kilimok kilemayokkamngig.

Sine tira kame tuku ngamunggal njaigo sigli ndakube

¹³ Ta tuku sine singine munju pilengeg wam ta kusrekube. Sine wamdus sanjrinu pilmba singine tira inum ndekam tuku wam ande ke ndakube.

¹⁴ Ye Sunjo Yesus ndon ukendiket ta nyamagan ndem njakmba nyam tuku tukul kuga. Ye wam ta kila minet ta ande nu aganj ande nyam tuku tukul njak nga iduste ta nu tuku wamdus sinamnge tukul tananj mayok kinit.

15 Tira ande nu agan ande nyam tuku tukul jak ngate le ne tumba nyate ta ne nu tuku wamdu nyayo silit. Tanate ta ne tira tuku kume purte wam ta kusrete. i ... Kristus nu tira ta tuku kumna. Ne agan nyate tambu nu nyayo sili ndawa.

16 Ne ye agan jakmba nyam kumu ngasakate ta ne kumumbi sakate. Nane wamdu mayenu ta andenge nyayo siliwam tuku ndin wakei ndawa.

17 Sine Kuate kumne nenge mineg mbal sine nyamagan le kule nyeg ko nda nyeg ta alo sungo kuga. Sine tinjeknu mayok ka ngamungal mukuk minmba Tukul Guwa mbolenge gare jak mineg wam ta ndo alo sungo kanu.

18 Ande nu tanamba Kristus dubite ta nu Kuate gare tuwit. Tango pino nane nu tuku manau ta kangermba saka minig.

19 Sine ngamungal ulendi minmba sinjine sinjine wamdu sangri pilewam tuku sangri tanga wam ta ndo ke likube.

20 Ne agan ande nzalinu nyate tambu Kuate tuku piro nyayo sili ndawa. Nyamagan jakmba tukul kugatok ta ande nu ne agan nyate ta mbolenge ndekate ta ne mbarte.

21 Nane tira ande baringikat nga ne ndem ko grep kule nye ndaka ko wam kise afu ke ndakate ta ne manau tinjeknu dubite.

22 Ne wam afu kam kumu ngate ta Kuate am mbolenge ndo minwa. Ne wam ande pilenga ye kam kumu ngasidusmba wamdu piti kugatok ta ne gare jak minit.

23 Ne wamdu armba jak agan ande nya ta ne mbarte. Ne nane ngamungal son pitaimba tumba

nyate ta tuku. Ande nu wam andembi nuŋe son
 ŋgate maŋau piti serte ta nu mbarte.

15

¹ Sine Kristus dubimba ŋgamuŋgal son saŋgri ŋak
 mineg mbal sine tira kame son maŋau gisleknu
 minig ta turkube. Sine siŋgine maye minam tuku
 ndo idus ndabe.

² Sine tira kame wamdus saŋgri pileneŋgam tuku
 nane tuku wamdus kumnemŋge minmba maŋau
 tamba nane turkube.

³ Kristus nu mata nuŋe maye minam tuku ndo
 idus ndana. Kuyar pasa ande Kristus nu Kuate
 ndoŋ pasatina ta teŋenmba sakate.

Nane ne tumail pannade mbal ye turmba tumail
 panyade. *Mune 69.9*

Kuyar pasa nu taŋamba sakate.

⁴ Kuyar pasa o buk kuyarke likinaig ta sine
 tumsingam tuku mayok kinaig. Sine kuyar pasa ta
 burka saŋgri tiŋga dirnaŋgube sulumba ŋgamuŋgal
 mukuk ŋak minmba Kuate tairŋgube.

⁵ Sine saŋgri tiŋga ŋgamuŋgal mukuk minam
 tuku maŋau Kuate tugumŋge prote. Nuŋge tane
 saŋgri tiŋguwa le tane Kristus Yesus tuku maŋau
 kubemba taŋgine taŋgine wamdus ulendi tuma
 minap.

⁶ Tane taŋamba minap ta tane ulendika miŋge
 ndindombi siŋgine Sungo Yesus Kristus tuku Mam
 Kuate tuku nyu te-duŋgamŋgaig. Son.

Kristus nu kilke mbol mbal ŋakmba wikina

⁷ Kristus nu Kuate tuku nyu mbol kuwa ŋga
 nu sine ŋakmba kilna. Taŋamba ndo tane mata

Kuate tuku nyu mbol kuwa nga tanjine tanjine afu njakmba kile likap.

⁸ Kristus tuku manau satinjit ta tugunu tejenmba. Kuate nu pasa o buk sakina ta alonu mayok kuwa nga Kristus nu Zu mbal tuku piro tanjo mayok kina. Wam ta mbolnje Kuate nu Zu mbal tuku mbun kame pasa sanjina ta kumunjina.

⁹ Wam ta mbolnje kasomok mbal mata Ku-ateenje mapekina le nane nu tuku nyu te-dunjinaig. Kuyar pasa ande tejenmba sakate.

Ye kasomok mbal ngamuknje ne tuku nyu te-dungamngit. Ye ne tuku nyu mbol kuwa nga mune ande ulamngit ngate. *2 Samuel 22.50; Mune 18.49*

¹⁰ Kuyar pasa ande tejenmba sakate.

Tane kasomok mbal Kuate tuku mbal Israel ndon gare-gareka minap ngate. *Tukul Pasa 32.43*

¹¹ Pasa ande mata tejenmba sakate.

Tane kasomok mbal Sunjo tuku nyu te-dungap.

Ese. Kilke tugu njakmba nu tuku nyu te-dungap ngate. *Mune 117.1*

¹² Tuan tanjo Aisaia nu mata sakina:

Yesi tuku mbun sunjo ande prowamngat.

Nu kasomok mbal tuku Sunjo minam tuku mayok kangat. Nunje nane muskil kile-tidinge ningam tuku tairngamngaig ngina. *Aisaia 11.10*

¹³ Sine Kuate tairnga mineg wam ta nunje singit. Tane nu kumon nga minap le nunje gare manau ngamungal mukuk sunjomba tingua. Nu tanjawa ta tane Kuate tairnga minig wam ta Tukul Guwanje lato lato sangri pilemba minamngat.

Paulus nu nunje piro tuku sakina

14 Tira kame, ye tane tuku wamdus ar ar ndawet. Tane ranġun maġau kumuġġanu ŋak minmba pasa tugusek ŋakmba kila minig tukunu tanġine tanġine muġgu kile-tidingam kumuġ.

15-16 Kuate nu ye make pilmba tane kasomok mbal ŋgamuġŋge Kristus Yesus tuku piro tanġo minam tuku ye madiyina. Ta tuku ye waġe te mboluġge tane maġ idusam tuku ye pasa saġgrinu afu kuyarit. Ye pasa mayenu kukliwet te pris taġaġ Kuate tuku piro biyet. Tane kasomok mbal Tukul Guwa mboluġge kumumbi purfeġnu mayok kape le Kuate nu nzalinu kilwa ŋga ye tane atrau agaġ mayenu taġaġ Kuate tambim tuku piro ket.

17 Ye Kristus ndoġ ulendiket tukunu ye Kuate tuku piro ke liket te ye payamkam kumuġ.

18 Kristus nu kilke mbol mbal ŋakmba pasa mayenu dubiwaig ŋga nu ye mboluġge wam afu ke likina ta ndo ye saka minet.

19 Ye pasa kuklimba wam afu ke lika ye saġgri kitek tumniġmba Tukul Guwa tuku saġgri yimyam kile-mayokka wam ŋakmba ta Kristus nu ye mboluġge piro kina. Ta tuku ye Yerusalemŋge Kristus tuku pasa mayenu kukliwam tuku piro tugu pilmba kumba ka ka Iliria ma mboluġge tinġa piro suluwen.

20 Ye Kristus tuku piro mbal afu tuku piro tutu-ram idus ndawet. Nu tuku nyu kinit ma mboluġge ye pasa kukliwe nda. Nu gilai mbal tugumuġge ye pasa kukliwam tuku wamdus saġgrinu pilet.

21 Kuyar pasa ande ye idusmba taġamba piro ket ta teġenmba.

Nane nu tuku pasa ise ndakade mbal nane ismba wamdus purfeningamngat.

Nane nu tuku nyu ise ndakade mbal nane nu kila palmbimngaiḡ ḡgate. *Aisaia 52.15*

Paulus nu Rom mbal kaḡgerkam idusna

²² Ye ait sunḡomba tane tugum prowam tuku iduset ta yiḡe piro sunḡo tenḡe ndin purte.

²³ Kile kilke te mbolḡge piroket ta buk ku-gate. Ye yar gudommba tane tugum kambim tuku sunḡomba idusmba minet ta ye Spen kambim ḡga pro tane kaḡgertingam iduset.

²⁴ Ye tane ndoḡ ait fagnu minmba gare ti le tane ye mindeyumba ka ndinḡge kayeyap le ye Spen ka ḡget.

²⁵ Ye kile ndametiḡ afu kilmba Yerusalemḡge Kuate tuku mbal turkam kaḡgit.

²⁶ Nane aḡaḡ ndende tuku denkade tukunu Masedonia le Akaia ma mbolḡge tira kame afu nane turkam tuku ndametiḡ te patikinaig.

²⁷ Nane naḡgine miroḡ wam ta kam idusnaig ta nane kumumbi kinaig. Kasomok mbal Israel mbolḡge lafu ḡak minig. Nane Israel mbal tugumḡge Kuate tuku wam magenu kilig tukunu kile kasomok mbal nane Israel mbal afu ḡgarosu tuku aḡaḡmbi turkam kumuḡ.

²⁸ Ye ndametiḡ te kilmba Yerusalem mbal niḡgi sulumba ye Spen kambim ḡga ka tane tugum ta prowamḡgit.

²⁹ Ye tane tugum prowi ta ye Kristus tuku gare maḡau ḡakmba ḡak tane tugum prowamḡgit ta ye kila.

³⁰ O tira kame, sine ᅇakmba Sunᅇo Yesus Kristus tuku mbal mineᅇ. Sine Tukul Guwa mbolᅇᅇe muᅇᅇu kume purkeᅇ. Ta tuku ye teᅇᅇmba satinᅇamᅇᅇit. Tane ye turyam tuku ye ndoᅇ Kuate sunᅇomba yabaᅇᅇe.

³¹ Yudea ma tugu mbolᅇᅇe son nda ᅇᅇade mbal ye baleyam idusde ta ye maye minam tuku Kuate yabaᅇᅇap. Kristus tuku mbal Yerusalemᅇᅇe nane kasomok mbal tuku ndametiᅇ te kilam mbul-bekaᅇ. Nane gare ᅇak kilwaᅇᅇ ᅇᅇa ta tuku mata Kuate yabaᅇᅇap.

³² Kuate nu nzaliwa le ye taᅇamba gare ᅇak tane tugum ta promba ait afu tane ndoᅇ mini sulumba wamdus gare tamᅇᅇit.

³³ Kuate nu ᅇᅇamunᅇᅇal wamdus bul sersinᅇᅇam tuku nu tugu. Nu tane ndoᅇ minmba minwa. Son.

16

Paulus nu Rom mbal kaiye pasa ninᅇᅇina

¹ Kristus tuku piro pino ande nyunu Febe tane nu tuku nyu kila palpe ᅇᅇa satinᅇamᅇᅇit. Nu Senkrea tumbranᅇ sunᅇo mbolᅇᅇe Kristus tuku kuasmbi ᅇᅇamukᅇᅇe piro kate.

² Nu tane tugum ta prowa le tane Kuate tuku mbal minᅇ ta te-mayokmba Sunᅇo tuku nyu mbolᅇᅇe nu tap. Nu wam afu denkuwa kande turap. Nu tira kame sunᅇomba ye mata turyina.

³ Prisila le Akuila nale ye ndoᅇ Kristus Yesus tuku piro kᅇᅇᅇ ta tane nale tuku gare pasa te sanikap.

⁴ Nalekam ta ye maye minam tuku ye turyumba kume dirnaik. Ta tuku kasomok mbal Kristus

tuku kuasmbi minig ta nane n̄akmba ye ndoŋ nale gare pasa nikig.

⁵ Nale tuku wandekŋge Kristus tuku kuasmbi man̄gurkade mbal nane mata gare pasa te niŋgap.

Mbal n̄akmba nyu kilamŋgit te yiŋe gare pasa te saniŋgap. Yiŋe gulab mayenu Epenetus. Asia mbal n̄gamukŋge nu amboŋga Yesus tuku son n̄gina.

⁶ Pino ande Maria tane n̄gamukŋge piro karen̄kina.

⁷ Andronikus nale Yunias sine tugu ndindo nale ye ndoŋ muli wandek sinamŋge mingen̄. Ye Kristus gilai minen le nale amboŋga son n̄ginaik. Aposel kame n̄gamukŋge nale nyu n̄ak minik. Nane n̄akmba ta yiŋe gare pasa te niŋgap.

⁸ Afu ten̄emba. Ye tuku gulab mayenu Ampliatu.

⁹ Ande Urbanus nu sine ndoŋ Kristus tuku piro biyit. Ande Stakis nu ye tuku gulab mayenu ande.

¹⁰ Ande Apelis nu Kristus tuku taŋgo tugusek mayok kina. Aristobulus tuku ndare tuma mbal mata yiŋe gare pasa niŋgap.

¹¹ Herodion nu ye ndoŋ tugu ndui ta. Narsisus tuku ndare afu Sun̄go tuku mbal minig ta n̄akmba yiŋe gare pasa te saniŋgap.

¹² Afu ten̄emba. Sun̄go tuku piro karen̄kate pino ar Trifina nale Trifosa. Pino ande Persis nu mata Sun̄go tuku piro karen̄kate.

¹³ Tira ande Rufus nu Sun̄go tuku taŋgo tugusek. Ina nuŋe nu ye tuku ina taŋaŋ minit.

¹⁴ Asinkritis, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas tira afu nane ndoŋ minig.

15 Filologus, Yulia, Nerus nale kulim nuŋe Olimpas Kuate tuku mbal nane ndoŋ mine likade ta ŋakmba yiŋe gare pasa te saningap.

16 Tane taŋgine taŋgine tira kame ndoŋ muŋgu kume purkade maŋau ta alonu te-mayokap.* Kristus tuku kuasmbi yimyam ŋakmbaŋge tane tuku kaiye pasa pilig le ilit.

Yabri tum mbal tuku rironŋ pasa

17 Tira kame, nane afu tane purka afu tuku wamdus tugusek didikade ta tane nane kila patika nane ndoŋ ulendi ndakap. Nanenŋe sine pasa tugusek tumtingenŋ ta pitaide.

18 Nane siŋgine Sunŋo Yesus Kristus tuku piro mbal kuga. Nane naŋgine ŋgarosu tuku nzali ŋaigonu maro ŋak minam tuku ndo piro kade. Naŋgine ŋule parak pasambi tira afu wamdus sanŋri kugatok ta didikade.

19 Tane Kuate tuku miŋge dubi mayede ta nane ŋakmba isig. Ye wam ta tuku gare-gareket. Tane maŋau mayenu kam tuku kila sunŋo ŋak minap sulumba maŋau ŋayonu kam tuku gilai taŋaŋ minap.

20 Tane taŋamba minap ta Kuate nu pitik ndo Satan tumba tane tuku kupe kumnemŋge pilmba to firamŋgat. Kuate nu ŋgamuŋgal mukuk siŋgit tuku tugu. Sine tuku Sunŋo Yesus Kristus nu tane make patikuwa. Son.

21 Timoteus nu ye ndoŋ pirokate ta nuŋge tane kaiye pasa tiŋgit. Lusius Yason Sosipater nane ye tuku tugu ndui ta nane mata tane kaiye pasa tiŋgig.

* **16:16:** Zu mbal nane kume purkade maŋau ta alonu te-mayokmba muŋgu mumukade.

²² Ye Tertius Paulus tuku minḡe pasa kuyaret te ye mata kaiye pasa tinḡet.

²³ Gaius nu ye Paulus nu tuku wande mbolḡe minam tuku sakate. Nu Kristus tuku mbal ḡakmba mbolḡe wam mayenu ta kate. Nu mata tane kaiye pasa tinḡit. Erastus nu tumbranḡ sunḡo te tuku ndametinḡ kulatkate tanḡo sine tuku tira Kuartus nale mata tane tuku kaiye pasa pilik.

²⁴ [Sine tuku Sunḡo Yesus Kristus nu tane make patikuwa. Son.]

Paulus nu Kuate tuku nyu te-dunḡina

²⁵ Sine Kuate tuku nyu te-dunḡube. Ye pasa mayenu Yesus Kristus tuku kukliwet ta Kuate nu ta mbolḡe tane sanḡri piletinḡamḡat. Pasa mayenu ta buk kuirok minna le tanḡo nane gilai mine sunḡona le ka ka kile nu kilimok mayok kinit.

²⁶ Kuate nu minmba minit nu tanḡo ḡakmba pasa mayenu son ḡa dubiwaig ḡa iduste ta kilimok mayok kinit le kilke mbol mbal ḡakmba ise likeḡ. Tuan tanḡo kame tuku kuyar ta mbolḡe kilimok mayok kinit.

²⁷ Kuate nu ndo wamdus kila ḡakmba ḡak. Sine ḡakmba Yesus Kristus mbolḡe Kuate tuku nyu sunḡo ta te-dunḡa minmba minbe.

Son.

KUATE TUKU PASA
Portions of the Old Testament and The New Testament
in the Siroi Language of Papua New Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Siroi long
Niugini

copyright © 1975, 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siroi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

9d2e8659-afb4-5cca-93d8-23ebf89e1709